Σχολικό Έτος 2026-2027 | Οδηγίες Διδασκαλίας

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα | Α΄ Γυμνασίου Ε.Α.Ε.

Σχολικό εγχειρίδιο

«Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου» των Ν. Μπεζαντάκου, Ε. Λουτριανάκη, Α. Παπαθωμά και Β. Χαραλαμπάκου.

Οι ενότητες της ύλης θα διδαχθούν δύο (2) ώρες την εβδομάδα κατά την περίοδο *Σεπτεμβρίου-Μαΐου.*

Ερμηνεία συμβόλων

✅ Βασικό | Να προσεγγιστεί υποχρεωτικά

✏️ Βασικό με τροποποίηση | Να προσεγγιστεί με προσαρμογή

🟡 Πρόσθετο | Να προσεγγιστεί προαιρετικά

❌ Να μη διδαχθεί

Παρατηρήσεις-Γενικές Οδηγίες

1. Η διδασκαλία των επιμέρους γραμματικοσυντακτικών φαινομένων είναι κειμενοκεντρική. Οι μαθητές/τριες έρχονται σε επαφή με την αρχαία γλώσσα μέσα από τα αρχαία κείμενα και με τρόπο διερευνητικό μαθαίνουν τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα της γλώσσας. Κατά τη διδασκαλία ενδείκνυται οι μαθητές/τριες να χρησιμοποιούν και τα βιβλία αναφοράς (Γραμματική - Συντακτικό), όταν και όπου χρειάζεται, με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού.
2. Σε κάθε ενότητα, θεωρείται σημαντικό η διδασκαλία των επιμέρους γραμματικοσυντακτικών, ετυμολογικών και λεξιλογικών φαινομένων να συνδέεται με αναφορές και παραδείγματα στη νέα ελληνική (εφεξής: ν.ε.) γλώσσα. Επίσης, προτείνεται η πορεία από το γνωστό προς στο άγνωστο, από τη συγχρονία στη διαχρονία.
3. Από το κεφάλαιο «Λεξιλογικά» διδάσκεται η 2η και η 3η στήλη του πίνακα, με έμφαση στις λέξεις που χρησιμοποιούνται και στη νέα ελληνική.
4. Από τις ασκήσεις του σχολικού εγχειριδίου συνιστάται να προτιμώνται αυτές που ζητούν αναγνώριση τύπων της αρχαίας ελληνικής (εφεξής: α.ε.) που δεν έχουν επιβιώσει στη ν.ε. (με τη μορφή ερωτήσεων κλειστού τύπου) και την παραγωγή τύπων που έχουν επιβιώσει στη ν.ε. (με ασκήσεις μετασχηματισμού λέξεων εντός φράσεων ως προς τον αριθμό, τη φωνή, τον χρόνο, την πτώση).
5. Συνιστάται η διόρθωση των ασκήσεων να γίνεται στην τάξη από τους ίδιους τους/τις μαθητές/τριες με αξιοποίηση και των βιβλίων αναφοράς (Γραμματική – Συντακτικό).
6. Τα παράλληλα κείμενα αξιοποιούνται όπου κρίνει ο/η εκπαιδευτικός ότι είναι αναγκαίο για την εμπέδωση της ύλης.
7. Η πρόβλεψη για εξαίρεση συγκεκριμένων ενοτήτων ή υποενοτήτων από τη διδακτέα ύλη, καθώς και η δυνατότητα προαιρετικής διδασκαλίας ορισμένων άλλων, έχει στόχο να ενισχύσει την παιδαγωγική ευελιξία του/της εκπαιδευτικού.
8. Ο διδακτικός χρόνος που ενδέχεται να περισσέψει μπορεί να αξιοποιηθεί για εμβάθυνση, επανάληψη, υποστήριξη ή άλλες παιδαγωγικά τεκμηριωμένες διδακτικές επιλογές, ανάλογα με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών και μαθητριών.
9. Στο πλαίσιο του διδακτικού σχεδιασμού οι εκπαιδευτικοί, προκειμένου να αξιοποιήσουν τις προτεινόμενες διαδικτυακές πηγές από το διδακτικό υλικό, να προβαίνουν σε επανέλεγχο της εγκυρότητάς τους, διότι ενδέχεται λόγω του δυναμικού τους χαρακτήρα ορισμένες από αυτές να είναι ανενεργές ή να οδηγούν σε διαφορετικό περιεχόμενο.
10. Πρόσθετο διδακτικό υλικό και οδηγίες για τα μαθήματα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και των Αρχαίων Ελληνικών από μετάφραση για όλες τις τάξεις του Γυμνασίου υπάρχουν στην ιστοσελίδα του ΙΕΠ: Τμήμα Β΄: Προγραμμάτων Σπουδών και Εκπαιδευτικού Υλικού - Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Η διδακτέα ύλη διαμορφώνεται ως ακολούθως:

Ενότητα 1 | Ενδεικτικός Χρόνος: 3 ώρες

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
Ε. Ροΐδη, «Αθηναϊκοί περίπατοι», Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (Α' Γενικού Λυκείου) – Βιβλίο Μαθητή. http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2700/Keimena-Neoellinikis-Logotechnias_A-Lykeiou_html-empl/indexE10_1.html Γ. Βιζυηνού, «Το μόνον της ζωής του ταξείδιον», βλ. https://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2218/Keimena-Neoellinikis-Logotechnias_GGymnasiou_html/extras/texts/index07_01_parallilo_bizuinos.html Αγία Γραφή, Λουκ. ι΄ 25-37 «Η παραβολή του καλού Σαμαρείτη», βλ. Αποστολική διακονία Εκκλησίας της Ελλάδος, https://apostoliki-diakonia.gr/bible/loukan/?file=1.3.10	✅ Εισαγωγικά στην αρχαία ελληνική γλώσσα ✅ Η καταγωγή του ελληνικού αλφαβήτου. ✅ Οι διάλεκτοι της αρχαίας ελληνικής (απλή αναφορά).	Διαβάζονται μέσα στην τάξη αποσπάσματα από τα κείμενα. Σελ. 12: 1-5. Ζητείται από τους/τις μαθητές/τριες να αναγνωρίσουν λέξεις που τους είναι γνωστές και τύπους λέξεων άγνωστων σε αυτούς/ές.

Ενότητα 2 | Ενδεικτικός Χρόνος: 3 ώρες

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
✅ Σελ. 14, το κείμενο της ενότητας	✅ Πώς έγραφαν οι αρχαίοι Έλληνες; Απλή αναφορά στο πώς έγραφαν οι αρχαίοι Έλληνες. ✅ Φθόγγοι και γράμματα - Αναλυτική διδασκαλία σε συσχετισμό με τη νεοελληνική γλώσσα. - Να εξηγηθεί στους/στις μαθητές/τριες ότι πρόκειται για γλώσσα που είχε εντελώς διαφορετική προφορά από τη σημερινή (προσωδία/μουσικότητα – δυναμική προφορά/τονικότητα). - Προτείνεται η αναφορά στη διαφορετική προφορά συγκεκριμένων γραμμάτων (η, υ, β, δ, γ, ζ), των διπλών συμφώνων, των μακρών και των βραχέων, των δίχρονων και των διφθόγγων. - Να εξηγηθεί ότι η ορθογραφία της ν.ε. γλώσσας διατηρείται για ιστορικούς λόγους.	Να παρουσιαστεί η απόδοση του κειμένου στα ν.ε. Οι μαθητές/τριες παρακινούνται να τη συγκρίνουν με το αρχαίο κείμενο και να διακρίνουν την αναλυτικότητα του ν.ε. λόγου σε σχέση με τον α.ε. λόγο. Σελ. 15: Τα γλωσσικά σχόλια αξιοποιούνται από τον/την εκπαιδευτικό μερικώς, με την επισήμανση συγκεκριμένων λέξεων που συναντάμε και στη ν.ε. γλώσσα, π.χ. καλός -ή -όν, αίσχρός -ά -όν κ.λπ. Σελ. 16, 19. Για τη διδασκαλία της ενότητας, βλ. «Πύλη για την ελληνική γλώσσα»: http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/history/thema_08/index.html και τα σενάρια του αποθετηρίου «Πρωτέας»:http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=2241 http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=2256

Ενότητα 3 | Ενδεικτικός Χρόνος: 3 ώρες

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
✅ Σελ. 20, το κείμενο της ενότητας	✅ Αναλυτική διδασκαλία των τόνων και των πέντε βασικών κανόνων τονισμού σε αντιδιαστολή με τη ν.ε. γλώσσα. ✅ Γίνεται σύντομη αναφορά στην οξεία, τη βαρεία και την περισπωμένη, για ποιο λόγο ονομάζονται έτσι κ.λπ. ✅ Γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στη δοτική και στις επιβιώσεις της στη ν.ε. γλώσσα. 🟡 Κατά τη διδασκαλία της ετυμολογίας αφετηρία αποτελεί η ν.ε. γλώσσα. 🟡 Οι μαθητές/τριες διερευνούν πώς δημιουργούνται οι λέξεις και δίνονται γενικές πληροφορίες για την παραγωγή και τη σύνθεση, χωρίς λεπτομέρειες. 🟡 Οι μαθητές/τριες διαπιστώνουν τη διαφορά των πρωτότυπων λέξεων από τις σύνθετες με παραδείγματα από το κείμενο. 🟡 Εξηγείται η χρήση των πνευμάτων και ο λειτουργικός ρόλος της δασείας στη σύνθεση λέξεων με παραδείγματα και από τη ν.ε. γλώσσα. Τα παρεπόμενα των πτωτικών (των ρημάτων δίνονται σε άλλη ενότητα). 🟡 Γίνεται σύντομη παρουσίαση των μερών του λόγου και των παρεπομένων των πτωτικών σε συσχετισμό με τη νεοελληνική γλώσσα.	✏ Σελ. 21: Τα γλωσσικά σχόλια αξιοποιούνται μερικώς με την επισήμανση συγκεκριμένων λέξεων που συναντούμε και στη ν.ε. γλώσσα. Οι μαθητές/τριες συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου, αξιοποιώντας τις ερωτήσεις 1-2. ✏ Προτείνεται η διαγραμματική απεικόνιση του περιεχομένου του κειμένου με άξονα το υποκείμενο «Αθηναῖοι» (αναδεικνύονται οι συγκεκριμένες δραστηριότητές τους). ✅ Σελ. 25: Αξιοποιείται ο πίνακας με τις στερεότυπες εκφράσεις. 🟡 Για τη διδασκαλία της ενότητας βλ. Πύλη για την ελληνική γλώσσα: http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/history/thema_08/index.html#toc005

Ενότητα 4 και Ενότητα 12 (μόνο το Γ2) | Ενδεικτικός Χρόνος: 4 ώρες

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
✅ Σελ. 28, το κείμενο της ενότητας ❌ Να μη διδαχθεί το κείμενο της ενότητας 12	✅ Εξηγείται η λειτουργία της παραγωγής ουσιαστικών από ουσιαστικά, χωρίς να ζητείται από τους/τις μαθητές/τριες η απομνημόνευση των κατηγοριών (υποκοριστικά κ.λπ.). Για αφόρμηση στη διδασκαλία μπορούμε να δώσουμε παραδείγματα από τη ν.ε. γλώσσα. ✅ Το άρθρο. Η β΄ κλίση των ουσιαστικών. Αναλυτική διδασκαλία του άρθρου και της β΄ κλίσης των ουσιαστικών σε συσχετισμό με τη ν.ε. γλώσσα. Ομοιότητες/διαφορές.	✏ Να παρουσιαστεί η απόδοση του κειμένου στα ν.ε. Οι μαθητές/τριες παρακινούνται να τη συγκρίνουν με το αρχαίο κείμενο. Συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου με τη βοήθεια των ερωτήσεων 1-3 της σελ. 29. ✏ Παραπέμπονται οι μαθητές/τριες στο κείμενο για να αναζητήσουν / αναγνωρίσουν τους τύπους της β΄ κλίσης των ουσιαστικών. 🟡 Το δεύτερο παράλληλο κείμενο της

	✅ Με παραδείγματα μέσα από το κείμενο διδάσκεται η δομή της απλής πρότασης και επεξηγείται η ορολογία [υποκείμενο / ονοματική φράση (ΟΦ) – κατηγόρημα / ρηματική φράση (ΡΦ)]. Η διδασκαλία συνδέεται και με αντίστοιχα παραδείγματα από τη ν.ε. γλώσσα. (Υλη μεταφερόμενη από την Ενότητα 11, σελ. 86-87) ✅ Ενότητα 12. Γ2. Τα είδη των προτάσεων. Η διδασκαλία των ειδών των προτάσεων πραγματοποιείται με συνοπτική προσέγγιση, εφόσον έχει ήδη προηγηθεί στην 1η Ενότητα του βιβλίου της Νεοελληνικής Γλώσσας της Α΄ Γυμνασίου. Επισημαίνονται οι ομοιότητες με τη ν.ε. γλώσσα. (Υλη μεταφερόμενη από την Ενότητα 12, σελ. 96)	ενότητας 3 (σελ. 144) αξιοποιείται για εμπέδωση της ύλης λόγω πληθώρας ουσιαστικών της β΄ κλίσης. ✅ Σελ. 88-89: Μπορούν να αξιοποιηθούν οι σχετικές με τη δομή της απλής πρότασης ασκήσεις 1-8. ✏ Για τη διδασκαλία των ειδών της πρότασης μπορεί να αξιοποιηθεί το παράλληλο κείμενο της Ενότητας 4 και οι ασκήσεις 6-7, σελ. 97.

🟩 Ενότητα 5 και στοιχεία των ενοτήτων 3 και 4 | 🕒 Ενδεικτικός Χρόνος: 5 ώρες

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
✅ Σελ. 36, το κείμενο της ενότητας	✅ Εξηγείται η λειτουργία της παραγωγής ουσιαστικών από ουσιαστικά (Β΄ μέρος), χωρίς να ζητείται από τους/τις μαθητές/τριες η απομνημόνευση των κατηγοριών (παρώνυμα κ.λπ.). Σκόπιμη η αναφορά στη ν.ε. γλώσσα. ✅ Τα παρεπόμενα του ρήματος (Υλη μεταφερόμενη από την Ενότητας 3, σελ. 26). ✅ Διδασκαλία οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα ενεργητικής φωνής των βαρύτονων ρημάτων και οριστικής ενεστώτα του ρήματος *είμί*. Οριστική μέλλοντα αφωνόληκτων βαρύτονων ρημάτων. ✅ Εξηγούνται οι φθογγολογικές αλλαγές στον μέλλοντα των αφωνόληκτων ρημάτων. ✅ Διδασκαλία των προσωπικών αντωνυμιών (Υλη μεταφερόμενη από την Ενότητα 4, σελ. 35).	✏ Να παρουσιαστεί η απόδοση του κειμένου στα ν.ε. Το αρχαίο κείμενο θα χρησιμοποιηθεί για την υποστήριξη της διδασκαλίας του ρήματος. Οι μαθητές/τριες συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου με τη βοήθεια και των ερωτήσεων 1-3 της σελ. 38. ✅ Σελ. 39: 1-2. ✏ Σελ. 41: 2. Οι μαθητές/τριες καλούνται να σχηματίσουν παράγωγα ουσιαστικά από άλλα ουσιαστικά. ✏ Κατά τη διδασκαλία των παρεπόμενων του ρήματος, οι μαθητές/τριες καλούνται να εντοπίσουν μέσα στο κείμενο το απαρέμφατο και τη μετοχή, ώστε να γίνει ιδιαίτερη αναφορά κατά τη διδασκαλία. ✏ Σελ. 43: 1-7. Οι μαθητές/τριες ασκούνται στην αναγνώριση και στην κλίση της οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα ενεργητικής φωνής των βαρύτονων ρημάτων, της οριστικής ενεστώτα του ρήματος *είμί* και της οριστικής μέλλοντα των αφωνόληκτων βαρύτονων ρημάτων. ✏ Σελ. 35: 1-2. Οι μαθητές/τριες ασκούνται στην

		αναγνώριση των προσωπικών αντωνυμιών.

Ενότητα 6 | Ενδεικτικός Χρόνος: 4 ώρες

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
✅ Σελ. 44, το κείμενο της ενότητας	✅ Εξηγείται η λειτουργία της παραγωγής ουσιαστικών από ρήματα, χωρίς να ζητείται από τους/τις μαθητές/τριες η απομνημόνευση των κατηγοριών (το πρόσωπο που ενεργεί κ.λπ.). Σκόπιμη η αναφορά στη ν.ε. γλώσσα και στις αλλαγές που γίνονται στον σχηματισμό κάποιων λέξεων (π.χ. ὁ γραφεύς/ο γραφέας, ὁ ἡγεμών/ο ηγεμόνας).	Οι μαθητές/τριες μπορούν με τη χρήση των γλωσσικών σχολίων να προσπελάσουν νοηματικά το κείμενο. Συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου με τη βοήθεια των ερωτήσεων 1-4 της σελ. 46.

	✅ Α΄ κλίση των ουσιαστικών Με βάση το κείμενο διδάσκεται η α΄ κλίση των ουσιαστικών και επισημαίνονται ιδιαίτερα οι διαφορετικές καταλήξεις του θηλυκού στη γενική και δοτική. Επισημαίνονται οι όμοιοι τύποι στις καταλήξεις στη ν.ε. γλώσσα (ώρα, πολιτεία) και οι διαφορετικοί (τράπεζα).	Οι μαθητές/τριες αναγνωρίζουν μέσα στο κείμενο τους τύπους της α΄ κλίσης. 🟡 Ενισχυτικά για τη διδασκαλία της ενότητας, βλ. στο αποθετήριο του «Πρωτέα» το σχετικό σενάριο: http://proteas.greek-language.gr/files/document/arxeia/zika_omorfia_aisopos.doc

Ενότητα 8 (η 7 θα διδαχθεί αμέσως μετά) | Ενδεικτικός Χρόνος: 4 ώρες

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
✅ Σελ. 67, το κείμενο της άσκησης 5 (Μύθος του Αισώπου)	✅ Εξηγείται η λειτουργία της παραγωγής ουσιαστικών από επίθετα. Επισημαίνονται οι ομοιότητες στις καταλήξεις με τη ν.ε. γλώσσα πολλών παράγωγων λέξεων (δικαιοσύνη κ.ά.), αλλά και οι διαφορές (βαρύτης, μονάς κ.ά.). ✅ Διδάσκονται τα δευτερόκλιτα επίθετα και εξηγείται ο τίτλος λόγω της όμοιας κλίσης των αρσενικών – ουδετέρων με τη β΄ κλίση και των θηλυκών με την α΄ κλίση. ✅ Διδάσκεται η δεικτική αντωνυμία *οὗτος, αὕτη, τοῦτο.*	Οι μαθητές/τριες συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου, ιδιαιτέρως τη φράση «σύν Ἀθηνᾷ καί χεῖρα κίνει», που χρησιμοποιούμε και σήμερα. ✅ Σελ. 63: 2-4. Σελ. 64: 1-2. Οι μαθητές/τριες ασκούνται στην παραγωγή ουσιαστικών από επίθετα. Ζητείται η αναγνώριση τύπων των δευτερόκλιτων επιθέτων μέσα στο κείμενο. Οι μαθητές/τριες καλούνται να βρουν τους όμοιους τύπους στις καταλήξεις στη ν.ε. γλώσσα (καλός, ή, όν) και τους διαφορετικούς (ἔνδοξος, ον). Σελ. 67: 1-5. Οι μαθητές/τριες ασκούνται στην αναγνώριση και στην κλίση των δευτερόκλιτων επιθέτων και της δεικτικής αντωνυμίας οὗτος, αὕτη, τοῦτο.

Ενότητα 7 | Ενδεικτικός Χρόνος: 4 ώρες

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
✅ Σελ. 52, το κείμενο της ενότητας	✅ Απλή αναφορά στην παραγωγή ουσιαστικών από ρήματα. Επισήμανση ομοιοτήτων με τη ν.ε. γλώσσα. ✅ Η αύξηση. Οριστική παρατατικού-αορίστου ενεργ. φωνής και οριστική παρατατικού του *είμί*. Εξηγείται ο σχηματισμός της αύξησης στους ιστορικούς χρόνους (παρατατικός-αόριστος) και επισημαίνονται οι ομοιότητες και οι διαφορές με τη ν.ε. γλώσσα (ότι στην α.ε. γλώσσα η αύξηση είναι πάντοτε σε όλα τα πρόσωπα, ενώ στην ν.ε. όχι). Εξηγούνται οι φθογγολογικές αλλαγές στον αόριστο των αφωνόληκτων ρημάτων και οι ομοιότητες με τη ν.ε. γλώσσα.	Οι μαθητές/τριες μπορούν με τη χρήση των ερμηνευτικών και γλωσσικών σχολίων να προσπελάσουν το κείμενο. Συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου του Αρριανού με τη βοήθεια των ερωτήσεων 1-4 της σελ. 54. Ενδείκνυται η διαθεματική προσέγγιση με το μάθημα της Ιστορίας. Σελ. 58-59: 1-3, 5-6. Οι μαθητές/τριες ασκούνται στην αναγνώριση και την κλίση της οριστικής παρατατικού - αορίστου ενεργητικής φωνής και της οριστικής παρατατικού του *είμί*.

Ενότητα 9 | Ενδεικτικός Χρόνος: 4 ώρες

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
✅ Σελ. 68, το κείμενο της ενότητας	✅ Απλή αναφορά στην παραγωγή ρημάτων με ενδεικτικά παραδείγματα. Επισήμανση ομοιοτήτων με τη ν.ε. γλώσσα. ✅ Γ.1. Ο αναδιπλασιασμός. 2. Οριστική παρακειμένου και υπερσυντελίκου βαρύτονων ρημάτων ενεργητικής φωνής. Εξηγείται το γραμματικό φαινόμενο του αναδιπλασιασμού, τα είδη του και πώς σχηματίζεται στον παρακείμενο και στον υπερσυντέλικο. 3. Οριστική παρακειμένου και υπερσυντελίκου αφωνόληκτων βαρύτονων ρημάτων ενεργητικής φωνής.	Προτείνεται να παρουσιαστεί η απόδοση του κειμένου στα ν.ε., να γίνει νοηματική επεξεργασία του και, στη συνέχεια, οι μαθητές/τριες να επεξεργαστούν το αρχαίο κείμενο με τη βοήθεια των γλωσσικών σχολίων και των ερωτήσεων 1-3 της σελ. 70 του σχολικού βιβλίου. ✅ Σελ. 71: 1-3. Σελ. 72: 1-3. Οι μαθητές/τριες ασκούνται στην παραγωγή ρημάτων από ονόματα. Οι μαθητές/τριες ανευρίσκουν παραδείγματα λέξεων στη ν.ε. γλώσσα με αναδιπλασιασμό (π.χ. μεμονωμένος, γεγονός κ.ά.). Σελ. 75: Οι μαθητές/τριες ασκούνται στην κλίση της οριστικής παρακειμένου και υπερσυντελίκου βαρύτονων ρημάτων.

Ενότητα 11 | Ενδεικτικός Χρόνος: 4 ώρες

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση

✅ Σελ. 82, το κείμενο της ενότητας	❌ Β2. Ετυμολογικά: το κεφάλαιο δε διδάσκεται. ✅ Παρουσιάζεται η ιδιαιτερότητα της μορφής του απαρεμφάτου και της μετοχής σε σύγκριση με τη νέα ελληνική γλώσσα. Διευκρινίζεται η απουσία του απαρεμφάτου στη νέα ελληνική και επισημαίνονται οι μορφές στις οποίες αυτό επιβιώνει (π.χ. το δούναι, το λαβείν κ.ά.). (Υλη μεταφερόμενη από την Ενότητα 13, Γ1, σελ.102-103)	✏ Οι μαθητές/τριες μπορούν με τη χρήση των ερμηνευτικών και γλωσσικών σχολίων να προσπελάσουν νοηματικά το κείμενο. Συζητούν με τη βοήθεια και των ερωτήσεων 1-4 στη σελ. 84 του σχολικού βιβλίου τις ιδέες του κειμένου του Αρριανού. Ενδείκνυται η διαθεματική προσέγγιση με το μάθημα της Ιστορίας. ✅ Σελ. 85: 2-3. ✅ Εξοικειώνονται οι μαθητές/τριες να αναγνωρίζουν στο κείμενο της Ενότητας 11 και στο παράλληλό του (σελ. 152) τους τύπους των χρόνων της ενεργητικής φωνής του απαρεμφάτου και της μετοχής. ✏ Σελ. 105: 2-3. Οι μαθητές/τριες ασκούνται στην αναγνώριση και τον σχηματισμό των απαρεμφάτων και των μετοχών των βαρύτονων ρημάτων της ενεργητικής φωνής.

🟩 Ενότητα 13 | 🕒 Ενδεικτικός Χρόνος: 2 ώρες

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
✅ Σελ. 98, το κείμενο της ενότητας.	❌ Β2. Ετυμολογικά. Το κεφάλαιο δε διδάσκεται. ✅ Με βάση παραδείγματα από το κείμενο, γίνεται απλή αναφορά στη συντακτική λειτουργία του απαρεμφάτου και της μετοχής στην πρόταση, χωρίς αναλυτική προσέγγιση.	✏ Οι μαθητές/τριες μπορούν με τη χρήση των ερμηνευτικών και γλωσσικών σχολίων να προσπελάσουν νοηματικά το κείμενο. Συζητούν με τη βοήθεια και των ερωτήσεων του σχολικού βιβλίου (σελ. 100, 1-4) τις ιδέες του κειμένου. 🟡 Είναι δυνατόν να αξιοποιηθεί για συζήτηση το ρητό για τη φιλία στη σελ. 105. ✅ Σελ. 100: 1-2 (Ασκήσεις Β1. Λεξιλογικός Πίνακας).

🟡 Ενότητα 10 | Προαιρετική διδασκαλία

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση

🟡 Σελ. 76, το κείμενο της ενότητας	🟡 Το κείμενο της άσκησης 11 στη σελ. 81 (Πλάτων, *Πρωταγόρας* 325c-d) μπορεί να χρησιμοποιηθεί για επανάληψη στα μορφοσυντακτικά φαινόμενα.	🟡 Το κείμενο δίνεται σε απόδοση στα ν.ε. 🟡 Για τη διδασκαλία της ενότητας βλ. στο αποθετήριο του «Πρωτέα» το σχετικό σενάριο: http://proteas.greek-language.gr/files/document/arxeia/lazaridou_filia.doc 🟡 Οι μαθητές/τριες ασκούνται στην εμπέδωση της ύλης με ασκήσεις αντιστοίχισης, συμπλήρωσης κενών κ.ά., αλλά κυρίως αναγνώρισης στο κείμενο ιδίως των τύπων που συνάντησαν για πρώτη φορά στη γλώσσα, όπως η δοτική (σελ. 79: 1, 2, 4 και σελ. 80-81: 1-5, 7-9 εναλλακτικά μπορούν να αξιοποιηθούν η 2η και η 11η άσκηση, εμπλουτισμένες με πιο πολλά ερωτήματα).

🟩 **Επανάληψη / Εμπέδωση της διδαχθείσας ύλης |** 🕒 **Ενδεικτικός Χρόνος: 3 ώρες**

❌ **Ενότητες 14-18: δεν θα διδαχθούν**

🕒 **Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών: 43 ώρες**

Σχολικό Έτος 2026-2027 | Οδηγίες Διδασκαλίας

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα | Β΄ Γυμνασίου Ε.Α.Ε.

Σχολικό εγχειρίδιο

«Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου» των Α. Παπαθωμά, Μ. Γαλάνη-Δράκου, Β. Καμπουρέλλη και Ε. Λουτριανάκη.

Οι ενότητες της ύλης θα διδαχθούν δύο (2) ώρες την εβδομάδα κατά την περίοδο *Σεπτεμβρίου-Μαΐου.*

Ερμηνεία συμβόλων

✅ Βασικό | Να προσεγγιστεί υποχρεωτικά

✏️ Βασικό με τροποποίηση | Να προσεγγιστεί με προσαρμογή

🟡 Πρόσθετο | Να προσεγγιστεί προαιρετικά

❌ Να μη διδαχθεί

Παρατηρήσεις-Γενικές Οδηγίες

1. Η διδασκαλία των επιμέρους γραμματικοσυντακτικών φαινομένων είναι κειμενοκεντρική. Οι μαθητές/τριες έρχονται σε επαφή με την αρχαία γλώσσα μέσα από τα αρχαία κείμενα και με τρόπο διερευνητικό μαθαίνουν τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα της γλώσσας. Κατά τη διδασκαλία ενδείκνυται οι μαθητές/τριες να χρησιμοποιούν και τα βιβλία αναφοράς (Γραμματική - Συντακτικό), όταν και όπου χρειάζεται, με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού.
2. Σε κάθε ενότητα, είναι σημαντικό η διδασκαλία των επιμέρους γραμματικοσυντακτικών ή ετυμολογικών και λεξιλογικών φαινομένων να συνδέεται με αναφορές και παραδείγματα στη ν.ε. Επίσης, προτείνεται η πορεία από το γνωστό προς στο άγνωστο, από τη συγχρονία στη διαχρονία.
3. Από το κεφάλαιο «Λεξιλογικά» διδάσκεται η 2η και η 3η στήλη του πίνακα, με έμφαση στις λέξεις που χρησιμοποιούνται και στη νέα ελληνική.
4. Από τις ασκήσεις του σχολικού εγχειριδίου συνιστάται να προτιμώνται αυτές που ζητούν την αναγνώριση τύπων της α.ε. οι οποίοι δεν έχουν επιβιώσει στη ν.ε. (με τη μορφή ερωτήσεων κλειστού τύπου) και την παραγωγή τύπων οι οποίοι έχουν επιβιώσει στη ν.ε. (με ασκήσεις μετασχηματισμού λέξεων εντός φράσεων ως προς τον αριθμό, τη φωνή, τον χρόνο, την πτώση).
5. Συνιστάται η διόρθωση των ασκήσεων να γίνεται στην τάξη από τους/τις ίδιους/ίδιες τους/τις μαθητές/τριες με αξιοποίηση και των βιβλίων αναφοράς (Γραμματική - Συντακτικό).
6. Τα παράλληλα κείμενα αξιοποιούνται όπου κρίνει ο/η εκπαιδευτικός ότι είναι αναγκαίο για την εμπέδωση της ύλης.
7. Η πρόβλεψη για εξαίρεση συγκεκριμένων ενοτήτων ή υποενοτήτων από τη διδακτέα ύλη, καθώς και η δυνατότητα προαιρετικής διδασκαλίας ορισμένων άλλων, έχει στόχο να ενισχύσει την παιδαγωγική ευελιξία του/της εκπαιδευτικού.
8. Ο διδακτικός χρόνος που ενδέχεται να περισσέψει μπορεί να αξιοποιηθεί για εμβάθυνση, επανάληψη, υποστήριξη ή άλλες παιδαγωγικά τεκμηριωμένες διδακτικές επιλογές, ανάλογα με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών και μαθητριών.
9. Στο πλαίσιο του διδακτικού σχεδιασμού οι εκπαιδευτικοί, προκειμένου να αξιοποιήσουν τις προτεινόμενες διαδικτυακές πηγές από το διδακτικό υλικό, να προβαίνουν σε επανέλεγχο της εγκυρότητάς τους, διότι ενδέχεται λόγω του δυναμικού τους χαρακτήρα ορισμένες από αυτές να είναι ανενεργές ή να οδηγούν σε διαφορετικό περιεχόμενο.
10. Πρόσθετο διδακτικό υλικό και οδηγίες για τα μαθήματα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και των Αρχαίων Ελληνικών από μετάφραση για όλες τις τάξεις του Γυμνασίου υπάρχουν στην ιστοσελίδα του ΙΕΠ: Τμήμα Β΄: Προγραμμάτων Σπουδών και Εκπαιδευτικού Υλικού - Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Η διδακτέα ύλη διαμορφώνεται ως ακολούθως:

❌ **Ενότητα 1: δεν θα διδαχθεί**

🟩 **Ενότητα 2 | 🕒 Ενδεικτικός Χρόνος: 5 ώρες**

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
✅ Σελ. 14, το κείμενο της ενότητας	✅ Γραμματική: Γ΄ κλίση ουσιαστικών. Με αφόρμηση την επισήμανση τύπων τριτόκλιτων ουσιαστικών του κειμένου (*βασιλέως, τούς Έλληνας, τήν δύναμιν* κ.ά.), ο/η εκπαιδευτικός εισάγει τους/τις μαθητές/τριες στη γ' κλίση ουσιαστικών, τα γενικά της χαρακτηριστικά και στη συνέχεια επικεντρώνεται στα: 1. Καταληκτικά διπλόθεμα (-ις, -εως) και μονόθεμα (-εύς, -έως). (Ύλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Α΄ Γυμνασίου: Ενότητα 12, σελ. 95-96). 2. Συμφωνόληκτα αφωνόληκτα και ημιφωνόληκτα, μονόθεμα και διπλόθεμα. ✅ Οριστική ενεστώτα, παρατατικού και μέλλοντα, απαρέμφατο, μετοχή βαρύτονων ρημάτων μέσης φωνής και οριστική μέλλοντα του ρ. *είμί.* Με αφετηρία τύπους μέσης φωνής από το κείμενο (*διακελεύεται, ταράττονται, έβουλεύετο*), ο/η εκπαιδευτικός εξοικειώνει τους/τις μαθητές/τριες: 1. με τον τρόπο σχηματισμού της μέσης φωνής των βαρύτονων ρημάτων στην οριστική ενεστώτα, παρατατικού και μέλλοντα μέσης φωνής, 2. με τον σχηματισμό του απαρεμφάτου και της μετοχής ενεστώτα και μέλλοντα μέσης φωνής, 3. με την οριστική μέλλοντα του *είμί.* (Ύλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Α΄ Γυμνασίου: Ενότητα 14, Γ. 2, σελ. 111-112, Ενότητα 15, Γ, σελ. 118 και Ενότητα 17, Γ, σελ. 131). ✅ Σύνταξη. Το απαρέμφατο. α) Άναρθρο-Έναρθρο, Τελικό -Ειδικό β) Το υποκείμενο απαρεμφάτου: Ταυτοπροσωπία-Ετεροπροσωπία. (Ύλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Α΄ Γυμνασίου: Ενότητα 13, Γ2, 1, σελ. 103-104 και Ενότητα 17, Γ2, 1, σελ. 132).	✏️ Με αφόρμηση τις ιστορικές γνώσεις τους και τη χρήση των γλωσσικών σχολίων, οι μαθητές/τριες μπορούν να προσπελάσουν νοηματικά το κείμενο. Συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου, αξιοποιώντας τα σχόλια και τις ερωτήσεις 1-4 της σελ. 16. Συνιστάται να γίνει αναφορά στην αφηγηματική τεχνική των ιστορικών κειμένων (χρήση ιστορικών χρόνων, ιστορικός ενεστώτας) μέσα από την αναγνώριση των ρημάτων του κειμένου. ✏️ Ετυμολογικά: Οι μαθητές/τριες σε ομάδες εντοπίζουν και καταγράφουν τις σύνθετες λέξεις στο κείμενο. Με παράλληλη αναφορά στα συναφή φαινόμενα της ν.ε., καθοδηγούνται στην κατανόηση της σύνθεσης ως δεύτερου, μετά την παραγωγή, μηχανισμού εμπλουτισμού της γλώσσας, αξιοποιώντας και τις ασκήσεις 1-3 της σελ. 19. ✏️ Ο/Η εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να προτείνει δικές του/της ασκήσεις ή να αξιοποιήσει: α. ασκήσεις του σχολικού εγχειριδίου της Α΄ Γυμνασίου: Σελ. 97: 1-5 (ουσιαστικά σε -ις, -εως και -εύς, -έως) Σελ. 113: 8 (οριστική ενεστώτα και μέλλοντα μέσης φωνής) Σελ. 119: 6 (οριστική παρατατικού μέσης φωνής, εκτός των τύπων αορίστου) β. ασκήσεις του σχολικού εγχειριδίου της Β΄ Γυμνασίου: Σελ. 20-21: 1-2, 4 (ουσιαστικά γ΄ κλίσης). ✅ Να αξιοποιηθούν τα παράλληλα κείμενα της Ενότητας 2 (σελ. 144 και 145) για τη διδασκαλία της συντακτικής λειτουργίας του απαρεμφάτου.

	✅ Ο/Η εκπαιδευτικός, με αφόρμηση την αναγνώριση απαρεμφάτων στο κείμενο και ανακαλώντας στοιχεία από την ύλη της Α΄ Γυμνασίου, καθοδηγεί τους/τις μαθητές/τριες να διαπιστώσουν και να κατανοήσουν τη λειτουργία του απαρεμφάτου στον α.ε. λόγο. Μέσα από παραδείγματα επισημαίνεται το φαινόμενο της ταυτοπροσωπίας και της ετεροπροσωπίας. Η διδακτική προσέγγιση από τη νεοελληνική απόδοση στο πρωτότυπο βοηθά τους/τις μαθητές/τριες να αναγνωρίσουν την ιδιαιτερότητα του απαρεμφάτου, σε αντίστιξη με την αναλυτικότητα του ν.ε. λόγου. Παράλληλα, ενισχύει την κατανόηση της συνάφειας με τη ν.ε.	

✅ **Ενότητα 3 | 🕒 Ενδεικτικός Χρόνος: 6 ώρες**

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
✅ Σελ. 22, το κείμενο της ενότητας	✅ Ετυμολογικά. Εξηγείται η λειτουργία της σύνθεσης ουσιαστικών από ουσιαστικά ως πρώτο συνθετικό. Ως αφόρμηση μπορεί να δοθούν παραδείγματα από τη ν.ε. γλώσσα. ✅ Γραμματική: Γ΄ κλίση ουσιαστικών. 1. Ακατάληκτα διπλόθεμα σε -ων, -οντος. Ο/Η εκπαιδευτικός, με αφόρμηση τις μετοχές *όνομάσων, νέμων* και *λέγων* του τρίτου παράλληλου κειμένου, επισημαίνει τη μορφολογική αντιστοιχία τους με τα τριτόκλιτα ακατάληκτα διπλόθεμα ουσιαστικά σε -ων, -οντος, εξοικειώνοντας τους/τις μαθητές/τριες με την κλίση των ουσιαστικών αυτών και παροτρύνοντάς τους/τες σε συγκριτικές παρατηρήσεις με τη ν.ε. (Υλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Α΄ Γυμνασίου: Ενότητα 14, Γ, 1, σελ. 111). Παράλληλα με την κλίση των ουσιαστικών να διδαχθεί και η κλίση των μετοχών ενεστώτα και μέλλοντα ε.φ. των βαρύτονων ρημάτων. (Υλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Α΄ Γυμνασίου, Ενότητα 13, σελ. 103) 2. Ημιφωνόληκτα υγρόληκτα και σιγμόληκτα αρσενικά και ουδέτερα. Επισημαίνεται και εδώ η συνάφεια με τύπους της ν.ε. ✅ Οριστική αορίστου, παρακειμένου και	✏️ Λόγω της αυξημένης δυσκολίας του κειμένου δίνεται από τον/την εκπαιδευτικό απόδοση στα ν.ε. όσο το δυνατόν πιο πιστή. Οι μαθητές/τριες συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου, αξιοποιώντας τα σχόλια και τις ερωτήσεις 1-4 της σελ. 23. ✏️ Οι μαθητές/τριες παρακινούνται να συγκρίνουν την απόδοση στα ν.ε. με το αρχαίο κείμενο και να εντοπίσουν τις λειτουργίες του απαρεμφάτου και τη διαφοροποίηση στον τρόπο που αυτές επιτελούνται στη ν.ε.: δηλ. το απαρέμφατο στη νεοελληνική ως ουσιαστικό ή ως δευτερεύουσα πρόταση. 🟡 Ως προς το περιεχόμενο, μπορούν να αξιοποιηθούν τα παράλληλα κείμενα της ενότητας, καθώς και άλλες αναφορές σε ιστορικούς συγγραφείς της αρχαιότητας, κατά την κρίση του/της διδάσκοντος/ουσας. ✅ Σελ. 24: 1-3. Οι μαθητές/τριες ασκούνται στον σχηματισμό των ουσιαστικών γ΄ κλίσης της ενότητας. ✏️ Σελ. 28: 3, 5.

	υπερσυντελίκου μέσης φωνής. Με αφετηρία τύπους αορίστου και παρακειμένου μέσης φωνής από το δεύτερο και το τρίτο παράλληλο κείμενο (άπεκρύψατο, ξυνεγράψατο και πέπρακται), ο/η εκπαιδευτικός εξοικειώνει τους/τις μαθητές/τριες με τον τρόπο σχηματισμού της μέσης φωνής των βαρύτονων ρημάτων στην οριστική αορίστου, παρακειμένου και υπερσυντελίκου, καθώς και τον σχηματισμό του απαρεμφάτου και της μετοχής αορίστου και παρακειμένου. (Ύλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Α΄ Γυμνασίου: Ενότητα 15, Γ, σελ. 118, Ενότητα 16, Γ, σελ. 123-124, Ενότητα 17, σελ. 131). **ΣΗΜΕΙΩΣΗ**: Μαζί με τον παρακείμενο και υπερσυντέλικο των βαρύτονων ρημάτων της μ.φ., να διδαχθούν και ο παρακείμενος και υπερσυντέλικος των αφωνόληκτων βαρύτονων ρημάτων της ε.φ. εφόσον δεν έχουν διδαχθεί στην Α΄ Γυμνασίου. (Ύλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Α΄ Γυμνασίου: Ενότητα 9, σελ. 73-74 για τους/τις μαθητές/τριες της Β΄ Γυμνασίου του διδακτικού έτους 2026-2027 που δεν την έχουν διδαχθεί στην Α΄ Γυμνασίου). ❌ Σύνταξη. Η σύνδεση προτάσεων ή όρων πρότασης-Παρατακτική και Υποτακτική δεν θα διδαχθεί. ✅ Σύνταξη. Το Υποκείμενο της μετοχής (Συνημμένη-Απόλυτη). (Ύλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Α΄ Γυμνασίου: Ενότητα 17, Γ2, 2, σελ. 132). Απλή αναφορά στα είδη της μετοχής χωρίς αναλυτική προσέγγιση. (Ύλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Α΄ Γυμνασίου: Ενότητα 13, Γ2, 2, σελ. 104) ✅Ο/Η εκπαιδευτικός, με αφόρμηση την αναγνώριση μετοχών στο κείμενο και ανακαλώντας στοιχεία από την ύλη της Α΄ Γυμνασίου, καθοδηγεί τους/τις μαθητές/τριες να διαπιστώσουν και να κατανοήσουν τον τρόπο σύνταξης της μετοχής. ✅Η απρόσωπη σύνταξη. Με αφόρμηση τα παραδείγματα της απρόσωπης σύνταξης που εντοπίζονται στο	✅ Για τη διδασκαλία του Υποκειμένου της μετοχής μπορεί να αξιοποιηθεί το τρίτο παράλληλο κείμενο της Ενότητας 3 (σελ. 146).

	κείμενο και αφού έχει προηγηθεί στην προηγούμενη ενότητα η διδασκαλία της προσωπικής σύνταξης, ο/η εκπαιδευτικός παρουσιάζει την απρόσωπη σύνταξη με αντιπαραβολή με τα ν.ε. (Υλη μεταφερόμενη από την Ενότητα 5, Γ2, σελ. 42-43)	

Ενότητα 4 | Ενδεικτικός Χρόνος: 3 ώρες

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
✅ Σελ. 30, το κείμενο της ενότητας	✅ Ετυμολογικά. Εξηγείται η λειτουργία της σύνθεσης ουσιαστικών με πρώτο συνθετικό επίθετο. Ως αφόρμηση στη διδασκαλία μπορεί να δοθούν παραδείγματα από τη ν.ε. γλώσσα. ✅ Γραμματική. Τριτόκλιτα επίθετα Ο/Η εκπαιδευτικός βοηθά τους/τις μαθητές/τριες να εντοπίσουν στο κείμενο τριτόκλιτα επίθετα και να τα αντιπαραβάλλουν με την απόδοσή τους στη ν.ε. Στη συνέχεια και με τη χρήση του βιβλίου της Γραμματικής διδάσκονται την κλίση επιθέτων σε -ύς, -εῖα, -ύ.	Με τη χρήση των γλωσσικών σχολίων, οι μαθητές/τριες υποστηρίζονται για να προσπελάσουν νοηματικά το κείμενο. Συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου με τη βοήθεια των σχολίων της σελ. 31 και των ερωτήσεων 1-3 της σελ. 32 και τα συσχετίζουν με άλλα έργα που έχουν παρόμοιο περιεχόμενο (επιστημονική φαντασία, φανταστική λογοτεχνία κ.ο.κ.). Είναι δυνατόν να αξιοποιηθεί το δεύτερο παράλληλο κείμενο της ενότητας (σελ. 147) από την απόδοση στα ν.ε. και να γίνει ανάκληση συναφών περιεχομένων

	✅ Γ΄ κλίση ουσιαστικών. Ουδέτερα ακατάληκτα μονόθεμα οδοντικόληκτα σε -α, -ατος. Επισημαίνοντας στο κείμενο τον τύπο «τό σῶμα» και εκκινώντας από την κλίση του ουσιαστικού στη ν.ε., οι μαθητές/τριες εξοικειώνονται με την κλίση ουδέτερων ακατάληκτων μονόθεμων οδοντικόληκτων σε -α, -ατος. (Ύλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Α΄ Γυμνασίου: Ενότητα 12, σελ. 96). ❌ Η Υποτακτική ενεστώτα και αορίστου δε διδάσκεται σε αυτή την ενότητα, αλλά μεταφέρεται στην επόμενη.	από την ύλη της Α΄ Γυμνασίου (Φελλόποδες), κατά την κρίση του/της εκπαιδευτικού. ✅ Σελ. 33: 1-2. ✏️ Σελ. 34-35: 1-3. Οι μαθητές/τριες ασκούνται στον σχηματισμό σύνθετων λέξεων με πρώτο συνθετικό επίθετο. ✏️ Σελ. 36: 1-2. Οι μαθητές/τριες ασκούνται στην κλίση των τριτόκλιτων επιθέτων σε -ύς, -εῖα, -ύ.

🟩 **Ενότητα 5 και η υποενότητα Γ2 από την Ενότητα 4 |** 🕒 **Ενδεικτικός Χρόνος: 4 ώρες**

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
✅ Σελ. 38, το κείμενο της ενότητας	✅ Ετυμολογικά. Εξηγείται η λειτουργία της σύνθεσης ουσιαστικών με πρώτο συνθετικό ρήμα. Για αφόρμηση στη διδασκαλία μπορεί να δοθούν παραδείγματα από τη ν.ε. ✅ Γραμματική. Η Υποτακτική ενεστώτα, αορίστου, παρακειμένου ενεργητικής φωνής βαρύτονων ρημάτων και υποτακτική ενεστώτα του *εἰμί.* Επισημαίνονται οι τύποι υποτακτικής των κειμένων (ενότητας, παράλληλο) και η λειτουργία της συγκεκριμένης έγκλισης μέσα στο κείμενο (παραινετικός λόγος). Διδάσκεται η κλίση της υποτακτικής όλων των χρόνων των βαρύτονων ρημάτων της ενεργητικής φωνής και η υποτακτική ενεστώτα του ρήματος *εἰμί*. (Σημ.: Γενικά για την υποτακτική και ειδικά για την υποτακτική ενεστώτα και αορίστου, βλ. Ενότητα 4, σελ. 35-36). ❌ Η αλληλοπαθητική αντωνυμία δεν θα διδαχθεί.	✏️ Με τη βοήθεια των γλωσσικών σχολίων οι μαθητές/τριες προσεγγίζουν νοηματικά το κείμενο. Με τη βοήθεια των ερμηνευτικών σχολίων και των ερωτήσεων 1-3 της σελ. 39, καθώς και του παράλληλου κειμένου της σελ. 148, γίνεται συζήτηση πάνω στις ιδέες του κειμένου και τη διαχρονική τους αξία. Μέσα από την κατανόηση του περιεχομένου αλλά και των μορφολογικών στοιχείων του κειμένου οι μαθητές/τριες ανιχνεύουν τον ρητορικό/παραινετικό του χαρακτήρα. ✅ Σελ. 41: 2-3. ✏️ Σελ. 41: 1-2. Οι μαθητές/τριες ασκούνται στον σχηματισμό σύνθετων λέξεων με πρώτο συνθετικό ρήμα. ✏️ Σελ. 43: 3-4. Οι μαθητές/τριες ασκούνται στον σχηματισμό τύπων της υποτακτικής αορίστου ενεργητικής φωνής βαρύτονων ρημάτων και της υποτακτικής ενεστώτα του εἰμί.

🟩 **Ενότητα 6 |** 🕒 **Ενδεικτικός Χρόνος: 4 ώρες**

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση

✅ Σελ. 44, το κείμενο της ενότητας	✅ Ετυμολογικά. Εξηγείται η λειτουργία της σύνθεσης ουσιαστικών με πρώτο συνθετικό άκλιτες λέξεις. Ως αφόρμηση λαμβάνεται η επισήμανση σύνθετων λέξεων στο κείμενο. Γίνεται αναφορά σε αντίστοιχα σύνθετα της ν.ε. ✅ Γραμματική. Τριτόκλιτα επίθετα. Οι μαθητές/τριες, με παραδείγματα από την ν.ε. γλώσσα, μαθαίνουν την κλίση των τριτόκλιτων δικατάληκτων επιθέτων σε -ης, -ης, - ες και -ων, -ων, -ον. ✅ Ερωτηματική και αόριστη αντωνυμία. Οι μαθητές/τριες καθοδηγούνται να αναγνωρίζουν τους τύπους της ερωτηματικής *τίς, τίς, τί* και της αόριστης αντωνυμίας *τὶς, τὶς, τὶ* μέσα στο κείμενο και ιδιαίτερα να ξεχωρίζουν σημασιολογικά και μορφολογικά τη μία από την άλλη.	Δίνεται από τον/την εκπαιδευτικό η απόδοση του κειμένου στα ν.ε. όσο το δυνατόν πιο πιστή. Με τη βοήθεια των ερμηνευτικών σχολίων και των ερωτήσεων 1-3 των σελ. 45-46, καθώς και των ιστορικών γνώσεων για τον Σωκράτη, γίνεται συζήτηση πάνω στα περιεχόμενα του κειμένου και ανιχνεύεται η λειτουργία του διαλόγου ως τρόπου έκφρασης και ανάπτυξης ιδεών. Μπορεί να συζητηθεί η διαχρονική αξία των ζητημάτων που θίγονται στο κείμενο και ιδιαιτέρως οι έννοιες της παιδείας και της εκπαίδευσης, καθώς και ο ρόλος τους στην κοινωνία και την αγωγή των νέων. ✅ Σελ. 47-48: 1-3. Σελ. 49: 1. Οι μαθητές/τριες ασκούνται στον σχηματισμό σύνθετων λέξεων με πρώτο συνθετικό άκλιτη λέξη. Σελ. 50-51: 1-2, 4. Οι μαθητές/τριες ασκούνται στην κλίση των τριτόκλιτων δικατάληκτων επιθέτων σε -ης, -ης, -ες και -ων, -ων, -ον, καθώς και στον σχηματισμό τύπων της ερωτηματικής *τίς, τίς, τί* και της αόριστης αντωνυμίας *τὶς, τὶς, τὶ.*

Ενότητα 7 | Ενδεικτικός Χρόνος: 1 ώρα

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
Σελ. 52, το κείμενο της ενότητας	❌ Ετυμολογικά. Η υποενότητα Β2 δεν θα διδαχθεί στο πλαίσιο της Ενότητας 7, αλλά της Ενότητας 11. ❌ Γραμματική. Η ευκτική ενεστώτα, μέλλοντα και αορίστου ενεργητικής φωνής δεν θα διδαχθεί. ✅ Διδάσκονται οι αναφορικές αντωνυμίες ὅς, ἥ, ὅ και ὅστις, ἥτις, ὅ τι. Οι μαθητές/τριες καθοδηγούνται στη διάκριση των τύπων της αναφορικής αντωνυμίας από το οριστικό άρθρο, καθώς και του ουδετέρου της αναφορικής αντωνυμίας ὅ τι από τον ειδικό σύνδεσμο ὅτι. Ανάδειξη ομοιοτήτων με τη ν.ε.	Λόγω της δυσκολίας προσπέλασης του κειμένου από το πρωτότυπο, δίνεται από τον/την εκπαιδευτικό απόδοση στα ν.ε. όσο γίνεται πιο πιστή. Οι μαθητές/τριες συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου, αξιοποιώντας τα σχόλια και τις ερωτήσεις 1-3 της σελ. 53. Το κείμενο μπορεί να αξιοποιηθεί και για τη διδασκαλία των γραμματικών φαινομένων. ✅ Σελ. 54-55: 2-3. ✅ Σελ. 59: 7-8. Οι μαθητές/τριες εξοικειώνονται με τον σχηματισμό τύπων των αναφορικών αντωνυμιών *ὅς, ἥ, ὅ* και *ὅστις, ἥτις, ὅ τι.*

Ενότητα 8 | Ενδεικτικός Χρόνος: 2 ώρες

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
✅ Σελ. 150, το παράλληλο κείμενο της ενότητας 8. ❌ Το κείμενο της ενότητας 8 (σελ. 60) δεν θα διδαχθεί.	❌ Ετυμολογικά. Η υποενότητα Β2 δεν θα διδαχθεί στο πλαίσιο της Ενότητας 8, αλλά της Ενότητας 11. ❌ Γραμματική. Η ευκτική ενεστώτα του ρ. *είμί* και η ευκτική παρακειμένου των βαρύτονων ρημάτων ενεργητικής φωνής δεν θα διδαχθούν. ❌ Τα αφωνόληκτα τρικατάληκτα επίθετα σε *-ας, -ασα, -αν* δεν θα διδαχθούν. ✅ Σύνταξη. Το άμεσο και έμμεσο αντικείμενο. Ξεκινώντας από την αναγνώριση αντικειμένων στο κείμενο, γίνεται διάκριση του αντικειμένου σε άμεσο και έμμεσο, προχωρώντας από τη σημασία των λέξεων στην τυποποίηση. Ενδείκνυται για την καλύτερη κατανόηση η αντιπαραβολή με τη ν.ε.	✏ Με τη χρήση των γλωσσικών σχολίων, οι μαθητές/τριες μπορούν να προσπελάσουν νοηματικά το κείμενο και να συζητήσουν το περιεχόμενό του, με τη βοήθεια και των ερωτήσεων 1-2 της σελ. 151. Το κείμενο είναι πρόσφορο για διαθεματική προσέγγιση. Ως αφόρμηση μπορούν να χρησιμοποιηθούν γνωστές μυθολογικές αφηγήσεις και να ανακληθούν γνώσεις από τη διδασκαλία των ομηρικών επών ή/και από την αρχαία ιστορία. ✅ Σελ. 63: 1-2. ✏ Σελ. 66-67: 7-10. Οι μαθητές/τριες ασκούνται στη θεωρία της ενότητας για το άμεσο και έμμεσο αντικείμενο.

Ενότητα 9 | Ενδεικτικός Χρόνος: 2 ώρες

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
✅ Σελ. 68, το κείμενο της ενότητας	❌ Ετυμολογικά. Η υποενότητα Β2 δεν θα διδαχθεί στην Ενότητα 9 αλλά στην 11. ✅ Σύνταξη. Η μετοχή. Τα είδη της μετοχής. Επιθετική, Κατηγορηματική, Επιρρηματική. Με αφόρμηση την αναγνώριση τύπων μετοχών στο κείμενο, ο/η εκπαιδευτικός παρουσιάζει αναλυτικά τη συντακτική λειτουργία της μετοχής. Ιδιαιτέρως επισημαίνεται η χρήση της ως στοιχείου διαφοροποίησης της α.ε. γλώσσας σε σχέση με την αναλυτικότητα της ν.ε.. (Συμπληρωματική ύλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Α΄ Γυμνασίου, Ενότητα 13, Γ2, 2, σελ. 104).	✏ Με τη βοήθεια ενός διαγράμματος και των ερωτήσεων 1-3 της σελ. 70, οι μαθητές/τριες μπορούν να προσπελάσουν νοηματικά το κείμενο, το οποίο προσφέρεται για διαθεματική προσέγγιση, ανακαλώντας και αξιοποιώντας γνώσεις των μαθητών και μαθητριών από την Ιστορία, τη Φυσική Αγωγή και τα σύγχρονα δεδομένα για τους Ολυμπιακούς Αγώνες. ✅ Σελ. 72: 1-3. ✏ Σελ. 75: 3-4.

❌ **Ενότητα 10: δεν θα διδαχθεί**

Ενότητα 11 | Ενδεικτικός Χρόνος: 4 ώρες

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση

✅ Σελ. 84, το κείμενο της ενότητας	✅ Ετυμολογικά. Δεύτερο συνθετικό λέξη άκλιτη. Ο/Η εκπαιδευτικός προτείνεται να διδάξει εδώ συγκεντρωτικά τη σύνθεση με β΄ συνθετικό λέξη κλιτή ή άκλιτη. Για τον σκοπό αυτό, μπορεί να αξιοποιήσει σχετικό υλικό από τις ενότητες 7 (σελ. 55), 8 (σελ. 64), και 9 (σελ. 72). ✅ Γραμματική. Προστακτική ενεστώτα και αορίστου ενεργητικής φωνής των βαρύτονων ρημάτων. Με την αναγνώριση τύπων (βοηθείτω, φευγέτω κ.ά.) μέσα από τα κείμενα αναφοράς (κείμενο ενότητας, παράλληλο), επιδιώκεται η εξοικείωση των μαθητών και μαθητριών με τη λειτουργία της προστακτικής στον λόγο και με τον σχηματισμό των γραμματικών τύπων της προστακτικής ενεστώτα και αορίστου ενεργητικής φωνής. ✅ Γ΄ κλίση ουσιαστικών. Καταληκτικά μονόθεμα οδοντικόληκτα σε -ας, -αντος. Με αφόρμηση τη μετοχή βοηθήσας του κειμένου αναφοράς και επισημαίνοντας τη μορφολογική αντιστοιχία της με τα τριτόκλιτα καταληκτικά μονόθεμα οδοντικόληκτα ουσιαστικά σε -ας, -αντος, ο/η εκπαιδευτικός εξοικειώνει τους/τις μαθητές/τριες με την κλίση των ουσιαστικών αυτών, παροτρύνοντάς τους σε συγκριτικές παρατηρήσεις με τη ν.ε. (Υλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Α΄ Γυμνασίου, Ενότητα 14, Γ, 1β, σελ. 111). Παράλληλα με την κλίση των ουσιαστικών, να διδαχθεί και η κλίση των μετοχών αορίστου και παρακειμένου ε.φ. των βαρύτονων ρημάτων. (Υλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Α΄ Γυμνασίου, Ενότητα 13, Γ1, β, σελ. 102-103)	✏ Με τη βοήθεια των γλωσσικών σχολίων οι μαθητές/τριες προσεγγίζουν το νόημα του κειμένου. Τα σχόλια και οι ερωτήσεις της σελ. 85 και το παράλληλο κείμενο της σελ. 153 μπορούν να αξιοποιηθούν για την καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου. ✏ Με την αναγνώριση σύνθετων λέξεων μέσα στα κείμενα, εξοικειώνονται οι μαθητές/τριες με τον μετασχηματισμό των λέξεων που χρησιμοποιούνται ως β' συνθετικά, λέξεις κλιτές και άκλιτες. Συνιστάται η αντιπαραβολή με τη ν.ε. 🟡 Σχετικά με τον σχηματισμό σύνθετων με β΄ συνθετικά λέξεις κλιτές ή άκλιτες μπορούν να αξιοποιηθούν κάποιες από τις ασκήσεις 1-3 της σελ. 56, 1-3 της σελ. 64, 1-3 της σελ. 73 και 1-2 της σελ. 87. ✏ Σελ. 89: 2-4. Οι μαθητές/τριες ασκούνται στην αναγνώριση και τον σχηματισμό τύπων της προστακτικής ενεστώτα και αορίστου ενεργητικής φωνής.

🟩 **Ενότητα 12 | 🕒 Ενδεικτικός Χρόνος: 3 ώρες**

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση

🟡 Σελ. 90, το κείμενο της ενότητας	❌ Ετυμολογικά. Τα νόθα σύνθετα δεν θα διδαχθούν. ✅ Γραμματική. Προστακτική ενεστώτα του *είμί* και του παρακειμένου βαρύτονων ρημάτων ενεργητικής φωνής. Με αφόρμηση την αναγνώριση τύπων μέσα από το κείμενο αναφοράς, οι μαθητές/τριες καθοδηγούνται με σκοπό την εξοικείωσή τους με τον σχηματισμό της προστακτικής του ρήματος *είμί* και του παρακειμένου των βαρύτονων ρημάτων ενεργητικής φωνής. ✅ Τα επίθετα *πολύς* και *μέγας.* Μέσω της αναζήτησης στο κείμενο αναφοράς τύπων των επιθέτων *πολύς* και *μέγας,* οι μαθητές/τριες εξοικειώνονται με την κλίση τους. Συνιστάται η αντιπαραβολή με τους συναφείς τύπους της ν.ε.	🟡 Με τη χρήση των γλωσσικών και ερμηνευτικών σχολίων και των ερωτήσεων 1-3 της σελ. 92, οι μαθητές/τριες προσεγγίζουν νοηματικά το κείμενο. Παρατηρούν την ιδιαιτερότητα του κειμενικού είδους (εκκλησιαστικό κείμενο, διδακτικός λόγος). 🟡 το κείμενο προσφέρεται για διαθεματική προσέγγιση (παραβολές *Καινής Διαθήκης*). ✅ Σελ. 93: 1. ✏️ Σελ. 96-97: 1-5. Οι μαθητές/τριες ασκούνται, μέσω των συγκεκριμένων ασκήσεων, στον σχηματισμό τύπων της προστακτικής ενεργητικής φωνής και στην κλίση των επιθέτων *πολύς* και *μέγας*.

🟩 **Ενότητα 13 | 🕒 Ενδεικτικός Χρόνος: 3 ώρες**

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
✅ Σελ. 98, το κείμενο της ενότητας	❌ Ετυμολογικά. Τα παρασύνθετα δεν θα διδαχθούν. ✅ Γραμματική. Υποτακτική ενεστώτα, αορίστου και παρακειμένου βαρύτονων ρημάτων μέσης φωνής. Με αφόρμηση την αναγνώριση τύπων μέσα από το κείμενο αναφοράς (*προσφερώμεθα*, *τρέφηται* κ.ά.), οι μαθητές/τριες καλούνται να εξοικειωθούν με τον σχηματισμό της υποτακτικής των βαρύτονων ρημάτων στη μέση φωνή.	✏️ Με τη χρήση των γλωσσικών σχολίων της σελ. 99, καθώς και των ερμηνευτικών σχολίων και των ερωτήσεων 1-4 της σελ. 100, μπορούν οι μαθητές/τριες να προσπελάσουν νοηματικά το κείμενο. Οι εικόνες των σελίδων 98 και 100 μπορούν να χρησιμεύσουν ως αφόρμηση (οπτικός γραμματισμός). Μπορούν να συζητήσουν οι μαθητές/τριες την επικαιρότητα των ζητημάτων διατροφής που θέτει το κείμενο, που προσφέρεται και για διαθεματική προσέγγιση, λ.χ. με το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας, Προγράμματα Αγωγής Υγείας κ.ο.κ. ✅ Σελ. 101: 2. ✏️ Σελ. 104-105: 2-5. Οι μαθητές/τριες ασκούνται στην αναγνώριση και τον σχηματισμό τύπων της υποτακτικής βαρύτονων ρημάτων μέσης φωνής.

❌ **Ενότητες 14-15: δεν θα διδαχθούν**

Ενότητα 16| Ενδεικτικός Χρόνος: 2 ώρες

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
✅ Σελ. 120, το κείμενο της ενότητας	✅ Διδάσκεται ο λεξιλογικός πίνακας της σελ. 123. ❌ Ετυμολογικά: δεν θα διδαχθούν. ✅ Γραμματική. Προστακτική ενεστώτα, αορίστου και παρακειμένου βαρύτονων ρημάτων μέσης φωνής. Με αφόρμηση τους τύπους *παύσασθε* και *Ἔρρωσθε* του κειμένου, οι μαθητές/τριες καλούνται να εξοικειωθούν με τον σχηματισμό της προστακτικής των βαρύτονων ρημάτων μέσης φωνής. ❌ Οι κτητικές αντωνυμίες και οι ετερόπτωτοι ονοματικοί προσδιορισμοί δεν θα διδαχθούν.	Το κείμενο της ενότητας δίνεται σε απόδοση στα ν.ε. και στη συνέχεια με τη χρήση των γλωσσικών σχολίων της σελ. 121 οι μαθητές/τριες το συγκρίνουν με το αρχαίο κείμενο. Αξιοποιούνται και οι ερωτήσεις 1-2 της σελ. 122. Σελ. 127-128: 1 και 3. Οι μαθητές/τριες ασκούνται στην αναγνώριση και τον σχηματισμό τύπων της προστακτικής βαρύτονων ρημάτων μέσης φωνής.

❌ **Ενότητες 17-18: δεν θα διδαχθούν**

Επανάληψη / Εμπέδωση της διδαχθείσας ύλης | Ενδεικτικός Χρόνος: 2 ώρες

Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών: 44 ώρες (συνυπολογίζονται και 3 ώρες για αναπλήρωση βασικών μαθησιακών κενών κατά την έναρξη του σχολικού έτους)

Σχολικό Έτος 2026-2027 | Οδηγίες Διδασκαλίας

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα | Γ΄ Γυμνασίου Ε.Α.Ε.

Σχολικό εγχειρίδιο

«Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου» των Ν. Μπεζαντάκου, Μ. Γαλάνη-Δράκου, Ε. Αστυρακάκη και Β. Χαραλαμπάκου.

Οι ενότητες της ύλης θα διδαχθούν δύο (2) ώρες την εβδομάδα κατά την περίοδο *Σεπτέμβριος-Μάρτιος.*

Ερμηνεία συμβόλων

✅ Βασικό | Να προσεγγιστεί υποχρεωτικά

✏️ Βασικό με τροποποίηση | Να προσεγγιστεί με προσαρμογή

🟡 Πρόσθετο | Να προσεγγιστεί προαιρετικά

❌ Να μη διδαχθεί

Παρατηρήσεις-Γενικές Οδηγίες

1. Η διδασκαλία των επιμέρους γραμματικοσυντακτικών φαινομένων είναι κειμενοκεντρική. Οι μαθητές/τριες έρχονται σε επαφή με την αρχαία γλώσσα μέσα από τα αρχαία κείμενα και με τρόπο διερευνητικό μαθαίνουν τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα της γλώσσας. Κατά τη διδασκαλία ενδείκνυται οι μαθητές/τριες να χρησιμοποιούν και τα βιβλία αναφοράς (Γραμματική - Συντακτικό), όταν και όπου χρειάζεται, με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού.
2. Σε κάθε ενότητα, είναι σημαντικό η διδασκαλία των επιμέρους γραμματικοσυντακτικών ή ετυμολογικών και λεξιλογικών φαινομένων να συνδέεται με αναφορές και παραδείγματα στη ν.ε. Επίσης, προτείνεται η πορεία από το γνωστό προς στο άγνωστο, από τη συγχρονία στη διαχρονία**.**
3. Επειδή δεν προβλέπεται η ύπαρξη λεξιλογικού πίνακα, προτείνεται η γλωσσική αξιοποίηση λέξεων των κειμένων για εύρεση ομόρριζων (απλών ή σύνθετων) με έμφαση στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου των μαθητών και μαθητριών στη ν.ε.
4. Από τις ασκήσεις του σχολικού εγχειριδίου συνιστάται να προτιμώνται αυτές που ζητούν αναγνώριση τύπων της α.ε. οι οποίοι δεν έχουν επιβιώσει στη ν.ε. (με τη μορφή ερωτήσεων κλειστού τύπου) και την παραγωγή τύπων οι οποίοι έχουν επιβιώσει στη ν.ε. (με ασκήσεις μετασχηματισμού λέξεων εντός φράσεων ως προς τον αριθμό, τη φωνή, τον χρόνο, την πτώση).
5. Συνιστάται η διόρθωση των ασκήσεων να γίνεται στην τάξη από τους/τις ίδιους/ίδιες τους/τις μαθητές/τριες με αξιοποίηση και των βιβλίων αναφοράς.
6. Τα παράλληλα κείμενα αξιοποιούνται όπου κρίνει ο/η εκπαιδευτικός ότι είναι αναγκαίο για την εμπέδωση της ύλης.
7. Η πρόβλεψη για εξαίρεση συγκεκριμένων ενοτήτων ή υποενοτήτων από τη διδακτέα ύλη, καθώς και η δυνατότητα προαιρετικής διδασκαλίας ορισμένων άλλων, έχει στόχο να ενισχύσει την παιδαγωγική ευελιξία του/της εκπαιδευτικού.
8. Ο διδακτικός χρόνος που ενδέχεται να περισσέψει μπορεί να αξιοποιηθεί για εμβάθυνση, επανάληψη, υποστήριξη ή άλλες παιδαγωγικά τεκμηριωμένες διδακτικές επιλογές, ανάλογα με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών και μαθητριών.
9. Στο πλαίσιο του διδακτικού σχεδιασμού οι εκπαιδευτικοί, προκειμένου να αξιοποιήσουν τις προτεινόμενες διαδικτυακές πηγές από το διδακτικό υλικό, να προβαίνουν σε επανέλεγχο της εγκυρότητάς τους, διότι ενδέχεται λόγω του δυναμικού τους χαρακτήρα ορισμένες από αυτές να είναι ανενεργές ή να οδηγούν σε διαφορετικό περιεχόμενο.
10. Πρόσθετο διδακτικό υλικό και οδηγίες για τα μαθήματα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και των Αρχαίων Ελληνικών από μετάφραση για όλες τις τάξεις του Γυμνασίου υπάρχουν στην ιστοσελίδα του ΙΕΠ: Τμήμα Β΄: Προγραμμάτων Σπουδών και Εκπαιδευτικού Υλικού - Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Η διδακτέα ύλη διαμορφώνεται ως ακολούθως:

Ενότητα 1 | Προαιρετική διδασκαλία

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
Σελ. 8, το κείμενο της ενότητας	Ετυμολογικά, γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα. Επιλέγονται τα φαινόμενα τα οποία οι εκπαιδευτικοί κρίνουν ότι χρήζουν επανάληψης και εμπέδωσης από τους/τις μαθητές/τριες. Οι εκπαιδευτικοί αξιοποιούν τα κείμενα και τις επαναληπτικές ασκήσεις των σελ. 11-13 του σχολικού βιβλίου, για να υπηρετήσουν τους στόχους που έχουν θέσει βάσει της διερεύνησης των βασικών μαθησιακών κενών που έκαναν κατά την έναρξη των μαθημάτων.	Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 9 αξιοποιούνται μερικώς με στόχο την κατανόηση του περιεχομένου του κειμένου και την απόδοσή του στη ν.ε. Συζητούνται οι ιδέες και τα νοήματα του κειμένου με αξιοποίηση ή/και εμπλουτισμό των ερωτήσεων 1-5 της σελ. 10 και αξιοποίηση των παράλληλων κειμένων της σελ. 100 και των ερωτήσεων που τα συνοδεύουν (σελ. 101). Μπορεί ως αφόρμηση να επιλεγεί το πρώτο παράλληλο κείμενο (απόσπασμα από το ποίημα *Ελένη* του Γ. Σεφέρη). Για τις εκδοχές του μύθου της Ελένης μπορεί να αξιοποιηθεί σχετικό κείμενο που επισυνάπτεται στα ερμηνευτικά σχόλια του εμπλουτισμένου βιβλίου μαθητή στο: http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C106/502/3268,13323/ Λεξιλόγιο. Οι μαθητές/τριες επισημαίνουν στο κείμενο λέξεις που απαντούν και στη ν.ε., βρίσκουν ομόρριζές τους και σχηματίζουν προτάσεις.

Ενότητα 2 | Ενδεικτικός Χρόνος: 5 ώρες

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
Σελ. 14, το κείμενο της ενότητας	Λεξιλόγιο – Ετυμολογικά. Με αφορμή τα κείμενα (της ενότητας και το παράλληλο), οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ζητήσουν από τους/τις μαθητές/τριες: - να επισημάνουν λεξιλογικές επιβιώσεις στη ν.ε. - να δημιουργήσουν λέξεις με παραγωγή και σύνθεση στην α.ε. και στη ν.ε. Όπου κρίνουν σκόπιμο, μπορούν να καθοδηγούν τους/τις μαθητές/τριες, προτείνοντας παραγωγικές καταλήξεις ή ζητώντας από αυτούς να επισημάνουν τις μεταβολές που υφίστανται οι λέξεις κατά τη σύνθεση - να εντοπίσουν στα κείμενα ετυμολογικά συγγενείς των λέξεων της ν.ε. που τους δίνουν: π.χ. να τους δώσουν τη λέξη «θήκη»	Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 15 αξιοποιούνται στη διδακτική πράξη επιλεκτικά, με στόχο την κατανόηση του περιεχομένου του κειμένου και την απόδοσή του στη ν.ε. Προτείνεται η υφολογική προσέγγιση του κειμένου μέσα από τον εντοπισμό των αντιθετικών ζευγών και των επιθέτων. Συζητούνται οι ιδέες και τα νοήματα του κειμένου με αξιοποίηση ή/και εμπλουτισμό των ερωτήσεων 1-4 της σελ. 16 και αξιοποίηση του παράλληλου κειμένου της σελ. 101 και των ερωτήσεων που το συνοδεύουν. Για αξιοποίηση διαδικτυακού εννοιολογικού χάρτη και παραγωγή

	και να βρουν το ρ. «τίθενται» - να βρουν στη ν.ε. λέξεις ομόρριζες αυτών του κειμένου: π.χ. τη λέξη «παράθεση» για το ρ. «τίθενται». ❌ Δεν θα διδαχθεί το Β΄ μέρος (σελ. 16-17) ως έχει. ✅ Γραμματική. Παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων. Ο/Η εκπαιδευτικός αξιοποιεί παραδείγματα από τη ν.ε. για να συζητήσει με τους/τις μαθητές/τριες τους όρους «βαθμοί και παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων». Για την κατάκτηση της νέας γνώσης, σημείο αναφοράς αποτελούν τα επίθετα του κειμένου. Οι μαθητές/τριες οδηγούνται επαγωγικά στον τρόπο σχηματισμού των παραθετικών στην α.ε. και επισημαίνουν ομοιότητες και διαφορές με τη ν.ε.. Δίνεται έμφαση στα ομαλά παραθετικά. Από τα ανώμαλα η εστίαση αφορά στην αναγνώριση τύπων που απαντούν και στη ν.ε.: *ἄριστος, ἐλάχιστος, πλέον, μάλιστα* κ.ά. **ΣΗΜΕΙΩΣΗ**: ✅ Σύνταξη. Να διδαχθούν τα είδη της μετοχής. Επιθετική, Κατηγορηματική, Επιρρηματική. (Ύλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Β΄ Γυμνασίου, Ενότητα 9, Γ1, 2 σελ. 73-75 (με παραπομπή στο βιβλίο της Α΄ Γυμνασίου, Ενότητα 13, Γ2, 2, σελ. 104 και παραπομπή στο *Συντακτικό Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας*, Π. Μπίλλα, ΙΙ. Μετοχή, σελ. 88) για τους/τις μαθητές/τριες της Γ΄ Γυμνασίου του διδακτικού έτους 2026-2027, οι οποίοι/ες δεν την έχουν διδαχθεί στις προηγούμενες τάξεις). ✅ Σύνταξη. Ομοιόπτωτοι και Ετερόπτωτοι Ονοματικοί προσδιορισμοί. (Ύλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Β΄ Γυμνασίου, Ενότητα 15, Γ2, σελ. 118 και Ενότητα 16, Γ2, σελ. 126-127)	συνεργατικής μετάφρασης στο πλαίσιο της διδασκαλίας της θεματικής ενότητας, βλ. το ομώνυμο σενάριο διδασκαλίας στο αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων Πρωτέας»: http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=120. ✏ Οι μαθητές/τριες σχηματίζουν φράσεις στη ν.ε. με παραθετικά της α.ε. που χρησιμοποιούνται και σήμερα. Προσδιορίζουν τη σημασία λέξεων και φράσεων που χρησιμοποιούνται στη ν.ε., όπως: το μη χείρον βέλτιστον, ως επί το πλείστον, τα μάλα, κάλλιστα κ.ά. Μελετούν την κλίση του συγκριτικού βαθμού των επιθέτων που σχηματίζουν ανώμαλα παραθετικά, όχι για να την αποστηθίσουν, αλλά για να μπορούν να αναγνωρίσουν αντίστοιχους τύπους, όταν τους συναντούν σε αρχαία κείμενα. Ενδεικτικά, αξιοποιούνται οι ασκήσεις 1-2 της σελ. 21. ✏ Για τη διδασκαλία των ομοιόπτωτων και ετερόπτωτων ονοματικών προσδιορισμών μπορεί να αξιοποιηθεί το παράλληλο κείμενο της Ενότητας 2.

❌ **Ενότητα 3: Δεν θα διδαχθεί**

🟩 **Ενότητα 4 | 🕒 Ενδεικτικός Χρόνος: 5 ώρες**

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση

✅ Σελ. 30, το κείμενο της ενότητας	✅ Λεξιλόγιο-Ετυμολογικά. Με αφορμή τα κείμενα (της ενότητας και τα παράλληλα), οι εκπαιδευτικοί ασκούν τους/τις μαθητές/τριες στην παραγωγή και στη σύνθεση, καθώς και στην αναζήτηση ετυμολογικά συγγενών λέξεων, σύμφωνα και με τα προτεινόμενα στην ενότητα 2. ❌ Δεν θα διδαχθεί το Β΄ μέρος (σελ. 33-34) ως έχει. ❌ Γραμματική. Η β΄ τάξη συνηρημένων ρημάτων (σελ. 34-37) δεν θα διδαχθεί. ✅ Με δεδομένο ότι η ευκτική είναι έγκλιση που δεν απαντά στη ν.ε., κρίνεται σκόπιμη η εμπέδωσή της ξεχωριστά από τις υπόλοιπες εγκλίσεις που διδάσκονται στη Β΄ Γυμνασίου και οι οποίες παρουσιάζουν μορφικές και λειτουργικές αντιστοιχίες με τις ομώνυμες εγκλίσεις της ν.ε. Με αναφορά στους τύπους «ἐξαρκέσειεν» και «γιγνοίμεθα», ο/η εκπαιδευτικός καθοδηγεί σταδιακά τους/τις μαθητές/τριες στην εξοικείωση με τις σημασίες, τις χρήσεις και τον σχηματισμό της ευκτικής ε.φ. και μ.φ. Ο/Η εκπαιδευτικός, με βάση τον τύπο «ἐξαρκέσειεν», μπορεί να αναφερθεί και στους πιο εύχρηστους αιολικούς τύπους (σε -ειας, - ειεν, -ειαν) για το β΄ και γ΄ ενικό και για το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο ευκτικής αορίστου ενεργητικής φωνής. [Ύλη μεταφερόμενη, από το βιβλίο της Β΄ Γυμνασίου, Ενότητα 7, Γ1, σελ. 56-57 και Ενότητα 8, σελ. 65-66 (ασκήσεις: 1-5)] ✅ Σύνταξη. Επιρρηματικοί προσδιορισμοί. Εμπρόθετοι επιρρηματικοί προσδιορισμοί και προσδιορισμοί που εκφέρονται με πλάγιες πτώσεις. (Ύλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Γ΄ Γυμνασίου, Ενότητα 2, Γ2, σελ. 20 και από το βιβλίο της Β΄ Γυμνασίου, Ενότητα 17, Γ, σελ. 133-134). **ΣΗΜΕΙΩΣΗ**: ✅ Σύνταξη. Να διδαχθεί η απρόσωπη σύνταξη. (Ύλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Β΄ Γυμνασίου, Ενότητα 5, Γ2, σελ. 42-43, για τους/τις μαθητές/τριες της Γ΄ Γυμνασίου του διδακτικού έτους 2026-2027, οι οποίοι/ες δεν την έχουν διδαχθεί στις προηγούμενες τάξεις).	✏ Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 31 αξιοποιούνται στη διδακτική πράξη επιλεκτικά, με στόχο την κατανόηση του περιεχομένου του κειμένου και την απόδοσή του στη ν.ε. Προτείνεται προσέγγιση του κειμένου μέσα από τον εντοπισμό λέξεων συναισθηματικά φορτισμένων και ζευγών αντίθετων εικόνων. Συζητούνται οι ιδέες και τα νοήματα του κειμένου με αξιοποίηση ή/και εμπλουτισμό των ερωτήσεων 1-4 της σελ. 32 και αξιοποίηση των παράλληλων κειμένων των σελ. 102-104, καθώς και των ερωτήσεων που τα συνοδεύουν. 🟡 Για επέκταση ή εμπλουτισμό της διδασκαλίας, βλ. το σενάριο «Ισοκράτους, Περί ειρήνης: οι μαθητές/τριες μιλούν για την ειρήνη» στο αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «Πρωτέας»: http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=1593. ✏ Αξιοποιώντας το σχολικό Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής, οι μαθητές/τριες επισημαίνουν τη σημασία και τις χρήσεις της ευκτικής και μελετούν σχετικά παραδείγματα. Είναι σημαντικό να δοθεί έμφαση στα παραδείγματα της ν.ε. και να γίνουν αντιπαραθετικές επισημάνσεις. Αξιοποιώντας τη σχολική *Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής*, οι μαθητές/τριες εξοικειώνονται με τον σχηματισμό της ευκτικής με την εξής πορεία: α) ευκτική ενεστώτα, μέλλοντα και αορίστου βαρύτονων ρημάτων ενεργητικής φωνής, β) ευκτική ενεστώτα, μέλλοντα και αορίστου βαρύτονων ρημάτων μέσης φωνής, γ) ευκτική ενεστώτα και μέλλοντα του ρ. *εἰμί* και ευκτική παρακειμένου βαρύτονων ρημάτων ενεργητικής και μέσης φωνής. Στην περίπτωση της ευκτικής, έμφαση δίνεται σε ασκήσεις αναγνώρισης τύπων (πολλαπλής επιλογής, αντιστοίχισης, συμπλήρωσης κενών) και όχι παραγωγής. ✏ Για τη διδασκαλία των επιρρηματικών προσδιορισμών, προτείνεται να αξιοποιηθούν το δεύτερο και το τρίτο παράλληλο κείμενο της Ενότητας 4.

❌ **Ενότητα 5: δεν θα διδαχθεί**

🟩 **Στο σημείο αυτό να ενταχθεί η διδασκαλία των Ενοτήτων 9, 10 και 11**

Ενότητα 9 | Ενδεικτικός Χρόνος: 5 ώρες

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
✅ Σελ. 70, το κείμενο της ενότητας	✅ Λεξιλόγιο – Ετυμολογικά. Με αφορμή τα κείμενα (της ενότητας και το παράλληλο), οι εκπαιδευτικοί μπορούν να εστιάσουν στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου των μαθητών και μαθητριών, αξιοποιώντας κυρίως λέξεις που έχουν σχέση με τις έννοιες του νόμου και του δικαίου (*νόμους*, *δίκην* κτλ.). Η παραγωγή, η σύνθεση και η αναζήτηση ετυμολογικά συγγενών λέξεων ενδείκνυνται στην περίπτωση αυτή, όπως και η αξιοποίηση του σχολικού *Λεξικού της Αρχαίας Ελληνικής* ή ηλεκτρονικών λεξικών, όπως αυτών της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα (http://www.greek-language.gr/greekLang/index.html). ❌ Δεν θα διδαχθεί το Β΄ μέρος (σελ. 72-73) ως έχει. 🟡 Σύνταξη. Τα είδη του μορίου *ἄν.* Οι μαθητές/τριες, με αφετηρία τύπους των κειμένων (*ἄν ἰσχύωσιν*, *ἄν ἔχοι*, *δύναιντ᾽ ἄν* κ.ά.), γνωρίζουν τα είδη του μορίου *ἄν*,	✏️ Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 71 αξιοποιούνται στη διδακτική πράξη επιλεκτικά, με στόχο την κατανόηση του περιεχομένου του κειμένου και την απόδοσή του στη ν.ε. Για τη νοηματική προσπέλαση του κειμένου, αξιοποιούνται οι ερωτήσεις της σελ. 72 και όσες ο/η εκπαιδευτικός διατυπώσει συμπληρωματικά ή εναλλακτικά, καθώς και το παράλληλο κείμενο της σελ. 109, μαζί με τις ερωτήσεις που το συνοδεύουν. Για τον προσδιορισμό της δομής του επιχειρήματος, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να υπενθυμίσει στους/στις μαθητές/τριες όσα γνωρίζουν από το μάθημα της ΝΕΓ Β΄ Γυμνασίου για την Αξιολόγηση και διατύπωση επιχειρημάτων (http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2298/Neoelliniki-Glossa_B-Gymnasiou_empl/en8_5.html).
	χωρίς να υπεισέλθουν σε λεπτομέρειες. ✅ Τρόποι σύνδεσης προτάσεων. Με αφετηρία παραδείγματα από τη ν.ε. και αξιοποίηση του υλικού των κειμένων, οι μαθητές/τριες προσδιορίζουν τους τρόπους σύνδεσης προτάσεων με έμφαση στην παρατακτική και την υποτακτική σύνδεση. Αξιοποιείται εδώ και το διάγραμμα της σ. 131 του σχολικού βιβλίου αλλά και ο πίνακας της σελ. 195 του σχολικού *Συντακτικού της Αρχαίας Ελληνικής*. ✅ Δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις. Με πορεία από τη συγχρονία στη διαχρονία, οι μαθητές/τριες διακρίνουν ως προς τη συντακτική τους θέση τις δευτερεύουσες προτάσεις σε ονοματικές και επιρρηματικές. Η διάκριση αυτή ακολουθείται από τα είδη των ονοματικών προτάσεων. Η αναφορά δεν θα είναι εκτενής. Επισημαίνονται η εισαγωγή, η εξάρτηση και η συντακτική θέση, με βάση την αντιπαράθεσή τους με τις δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις της ν.ε. ❌ Η εκφορά των προτάσεων δεν θα διδαχθεί.	Κατά τον σχολιασμό του κειμένου, δίνεται έμφαση σε κάθε ερώτηση ξεχωριστά και στον ρόλο της προσωποποίησης. 🟡 Για μια διαχρονική θεώρηση των εννοιών του δικαίου και του νόμου με αφετηρία το κείμενο, βλ. το ομώνυμο διδακτικό σενάριο στο αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «Πρωτέας»: http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=315. 🟡 Σελ. 78: 1-2. Οι μαθητές/τριες ασκούνται στην αναγνώριση των ειδών του μορίου *ἄν.* ✏️ Σελ. 78-79: 3-4, 5-7. Οι μαθητές/τριες αναγνωρίζουν το είδος και τη συντακτική θέση των δευτερευουσών ονοματικών προτάσεων, χωρίς να ζητείται η εκφορά τους.

Ενότητα 10 | Ενδεικτικός Χρόνος: 3 ώρες

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
✅ Σελ. 80, το κείμενο της ενότητας	✅ Λεξιλόγιο – Ετυμολογικά. Με αφετηρία τη σύγκριση μεταφρασμένου και πρωτότυπου κειμένου και την επιλεκτική χρήση των γλωσσικών σχολίων, οι μαθητές/τριες μπορούν να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους, σύμφωνα και με τα προτεινόμενα στις προηγούμενες ενότητες. ❌ Δεν θα διδαχθεί το Β΄ μέρος (σελ. 82) ως έχει. ✅ Σύνταξη. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις (α΄ μέρος). Εκκινώντας από παραδείγματα της ν.ε., προσδιορίζονται τα είδη των δευτερευουσών επιρρηματικών προτάσεων, κυρίως ως προς την εισαγωγή και τη συντακτική θέση των αιτιολογικών, τελικών, συμπερασματικών και εναντιωματικών-παραχωρητικών προτάσεων της α.ε., με βάση την αντιπαραβολή τους με τις αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις της ν.ε. Αξιοποιείται το κείμενο αναφοράς για τον εντοπισμό όσων προτάσεων εμπίπτουν στα είδη αυτά. ❌ Η εκφορά των προτάσεων δεν θα διδαχθεί.	Το κείμενο δίνεται στους/τις μαθητές/τριες από τον/την εκπαιδευτικό σε απόδοση στα ν.ε. όσο γίνεται πιο πιστή. Οι μαθητές/τριες συγκρίνουν τη μετάφραση με το πρωτότυπο και επισημαίνουν κυρίως λέξεις που έχουν παρόμοια ή εντελώς διαφορετική σημασία στην α.ε. και στη ν.ε. Προσδιορίζουν και αξιολογούν το επιχείρημα του ρήτορα ως προς την πειστικότητά του. Σχολιάζουν την πυκνότητα και τον ρυθμό που προσδίδει στο κείμενο η υποτακτική σύνδεση. Το αρχαίο κείμενο θα αξιοποιηθεί για τη διδασκαλία των επιρρηματικών δευτερευουσών προτάσεων. Σελ. 85: 1-6. Οι μαθητές/τριες αναγνωρίζουν το είδος και τη συντακτική θέση των δευτερευουσών επιρρηματικών προτάσεων της ενότητας, χωρίς να ζητείται η εκφορά τους.

Ενότητα 11 | Ενδεικτικός Χρόνος: 3 ώρες

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
✅ Σελ. 86, το κείμενο της ενότητας	✅ Λεξιλόγιο – Ετυμολογικά. Προτείνεται η αξιοποίηση του ρ. *ἔχω*. ❌ Δεν θα διδαχθεί το Β΄ μέρος (σελ. 88-89) ως έχει. ✅ Σύνταξη. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις (β΄ μέρος). Εκκινώντας από παραδείγματα της ν.ε., παρουσιάζονται οι υποθετικές, χρονικές και αναφορικές επιρρηματικές προτάσεις της α.ε. Επισημαίνονται κυρίως η εισαγωγή και η συντακτική θέση με βάση την αντιπαράθεσή τους με τις αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις της ν.ε. Αξιοποιείται το κείμενο αναφοράς για τον εντοπισμό όσων εμπίπτουν στα είδη αυτά.	Το κείμενο δίνεται στους/τις μαθητές/τριες από τον/την εκπαιδευτικό σε απόδοση στα ν.ε. όσο γίνεται πιο πιστή. Οι μαθητές/τριες συγκρίνουν τη μετάφραση με το πρωτότυπο και επισημαίνουν κυρίως λέξεις που έχουν παρόμοια σημασία στην α.ε. και στη ν.ε. Συζητούνται τα νοήματα του κειμένου με αναφορά σε σύγχρονα δεδομένα και συνεξέταση με το παράλληλο κείμενο της σελ. 110. Το αρχαίο κείμενο της ενότητας θα αξιοποιηθεί για τη διδασκαλία των επιρρηματικών δευτερευουσών

	❌ Η εκφορά των προτάσεων δεν θα διδαχθεί.	προτάσεων. ✏ Σελ. 90-91: 1-5. Οι μαθητές/τριες αναγνωρίζουν το είδος και τη συντακτική θέση των δευτερευουσών επιρρηματικών προτάσεων της ενότητας, χωρίς να ζητείται η εκφορά τους.

Ενότητα 6 | Ενδεικτικός Χρόνος: 3 ώρες

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
✅ Σελ. 44, το κείμενο της ενότητας	✅ Λεξιλόγιο – Ετυμολογικά. Με αφορμή τα κείμενα (της ενότητας και τα παράλληλα), οι διδάσκοντες/ουσες μπορούν να εστιάσουν στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου των μαθητών και μαθητριών, αξιοποιώντας κυρίως λέξεις που έχουν σχέση με την τέχνη (*μουσικήν*, *χορεύουσι*, *θεάτροις* κ.λπ.). Η παραγωγή, η σύνθεση και η αναζήτηση ετυμολογικά συγγενών λέξεων ενδείκνυνται στην περίπτωση αυτή. 🟡 Προτείνεται η αξιοποίηση του σχολικού *Λεξικού της Αρχαίας Ελληνικής*, του ψηφιακού λεξικού των Liddell & Scott (http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/tools/liddel-scott/index.htm), και ηλεκτρονικών λεξικών της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα (http://www.greek-language.gr/greekLang/index.html). ❌ Δεν θα διδαχθεί το Β΄ μέρος (σελ. 47) ως έχει. ✅ Γραμματική Αόριστος β΄. Με επισήμανση των τύπων των κειμένων (αναφοράς και παράλληλων) «παρεισαγαγεῖν» και «εὗρον», ο/η εκπαιδευτικός καθοδηγεί σταδιακά τους/τις μαθητές/τριες στην εξοικείωση με τον σχηματισμό και την κλίση του αορίστου β΄ ενεργητικής και μέσης φωνής. Εντοπίζονται οι ομοιότητες με τις καταλήξεις ενεστώτα και παρατατικού και δίνεται έμφαση στη σωστή χρήση τύπων του αορίστου β΄ στη ν.ε. (να προαγάγει, να συμβάλει κ.λπ.). ✅ Τα ουσιαστικά *ἡ γυνή* και *ὁ παῖς*. Με επισήμανση των τύπων των κειμένων (αναφοράς και παράλληλων) «οἱ παῖδες» και «τούς παῖδας» και αξιοποιώντας τις καταλήξεις ουσιαστικών της γ΄ κλίσης, οι μαθητές/τριες γνωρίζουν την κλίση του	✏ Ως αφόρμηση ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει Ηχογραφήσεις αρχαίας ελληνικής μουσικής: http://mmb.org.gr/?id=4129&la=1 Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 45 αξιοποιούνται επιλεκτικά, με στόχο την κατανόηση του περιεχομένου του κειμένου και την απόδοσή του στη ν.ε. Προτείνεται διαγραμματική απεικόνιση του περιεχομένου με άξονες τα υποκείμενα «οἱ παῖδες» (αναδεικνύονται οι εν λόγω δραστηριότητες των Αρκάδων) και «οἱ πάλαι» (αιτιολογείται το ενδιαφέρον των Αρκάδων και αναδεικνύονται τα οφέλη της μουσικής παιδείας). Για την καλύτερη νοηματική προσπέλαση του κειμένου, εκτός από τις ερωτήσεις 1-3 της σελ. 46 και όσες ο/η εκπαιδευτικός διατυπώσει συμπληρωματικά ή εναλλακτικά, συνιστάται και η αξιοποίηση των παράλληλων κειμένων των σελ. 105-106, καθώς και των ερωτήσεων που τα συνοδεύουν (σελ. 107). 🟡 Για την ανάδειξη της διαχρονικής σημασίας της μουσικής με αφορμή το κείμενο, βλ. σχετικό διδακτικό σενάριο στο αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «Πρωτέας»: http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=122. ✏ Σελ. 51: 2-3. Οι μαθητές/τριες ασκούνται στην αναγνώριση και τον σχηματισμό τύπων του αορίστου β΄.

	ουσιαστικού *ὁ παῖς* και επισημαίνουν τις ιδιαιτερότητές του: στον τονισμό της γενικής πληθυντικού και στην κλητική ενικού. Εκκινώντας από τη χρήση της γενικής «παίδων» στη ν.ε. (Νοσοκομείο Παίδων), ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να ζητήσει από τους/τις μαθητές/τριες να βρουν και άλλους τύπους ουσιαστικών της α.ε. που απαντούν στο λόγιο χρηστικό επίπεδο της ν.ε. Με αναφορά στη φράση «Συν γυναιξί και τέκνοις» και την αξιοποίηση καταλήξεων της γ΄ κλίσης, οι μαθητές/τριες γνωρίζουν την κλίση του ουσιαστικού *ἡ γυνή*, επισημαίνοντας την ιδιαιτερότητα της κατάληξης της κλητικής ενικού. ✅ Η οριστική – επαναληπτική αντωνυμία.	

❌ **Ενότητα 7: δεν θα διδαχθεί**

🟩 **Ενότητα 8 | 🕒 Ενδεικτικός Χρόνος: 3 ώρες**

Κείμενα	Λεξιλογικό - Ετυμολογικά, Γραμματικοσυντακτικά Φαινόμενα	Προτεινόμενη Προσέγγιση
✅ Σελ. 60, το κείμενο της ενότητας	✅ Λεξιλόγιο – Ετυμολογικά. Με αφορμή τα κείμενα (της ενότητας και το παράλληλο), οι εκπαιδευτικοί ασκούν τους/τις μαθητές/τριες στην παραγωγή και στη σύνθεση, σύμφωνα και με τα προτεινόμενα στις προηγούμενες ενότητες. ❌ Δεν θα διδαχθεί το Β΄ μέρος (σελ. 63-64) ως έχει. ✅ Γραμματική. Παθητικοί χρόνοι φωνηεντόληκτων και αφωνόληκτων ρημάτων. Με αφετηρία φράσεις της ν.ε. όπου χρησιμοποιούνται παθητικοί χρόνοι αλλά και τύπους των κειμένων (*ἐγκατελήφθη*, *σωθῆναι*, *θαυμασθείς* κ.ά.), οι μαθητές/τριες εξοικειώνονται με τον σχηματισμό και την κλίση των παθητικών χρόνων. ❌ Οι αυτοπαθητικές αντωνυμίες δεν θα διδαχθούν. 🟡 Σύνταξη. Ποιητικό αίτιο και παθητική σύνταξη. Με αφετηρία παραδείγματα από	✏️ Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 61 αξιοποιούνται στη διδακτική πράξη επιλεκτικά, με στόχο την κατανόηση του περιεχομένου του κειμένου και την απόδοσή του στη ν.ε. Για την καλύτερη νοηματική προσπέλαση του κειμένου, εκτός από τις ερωτήσεις 1-4 της σελ. 62 και όσες ο/η εκπαιδευτικός διατυπώσει συμπληρωματικά ή εναλλακτικά, συνιστάται και η αξιοποίηση του παράλληλου κειμένου της σελ. 108, καθώς και των ερωτήσεων που το συνοδεύουν (σελ. 109). 🟡 Για εμβάθυνση στο θέμα του σεβασμού προς τους γονείς στον αρχαίο κόσμο και σύγκριση με τη σύγχρονη εποχή, βλ. το ομώνυμο διδακτικό σενάριο στο αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «Πρωτέας»: http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=1277. ✏️ Σελ. 68: 3.
	τη ν.ε. και τύπους των κειμένων (αναφοράς και παράλληλου), οι μαθητές/τριες προσδιορίζουν τις μορφές και τη λειτουργία του ποιητικού αιτίου σε σύγκριση με τη ν.ε.	Οι μαθητές/τριες ασκούνται στην αναγνώριση τύπων και την κλίση του παθητικού αορίστου α΄. 🟡 Σελ. 69: 5-7.

❌ **Ενότητα 12: δεν θα διδαχθεί**

Επανάληψη / Εμπέδωση της διδαχθείσας ύλης: συνιστάται να γίνει στο πλαίσιο της διδασκαλίας του κειμένου του Αρριανού *Αλεξάνδρου Ανάβαση*, το οποίο θα διδαχθεί κατά την περίοδο *Μάρτιος - Μάιος*.

Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών: 30 ώρες (συνυπολογίζονται και 3 ώρες για αναπλήρωση βασικών μαθησιακών κενών κατά την έναρξη του σχολικού έτους).

Σχολικό Έτος 2026-2027 | Οδηγίες Διδασκαλίας

Αρριανού Αλεξάνδρου Ανάβαση | Γ΄ Γυμνασίου Ε.Α.Ε.

Σχολικό εγχειρίδιο

«Αρριανού Αλεξάνδρου Ανάβαση» των Ν. Μπούρα, Κ. Ναστούλη και Α. Σακελλαρίου.

Θα διδαχθεί δύο (2) ώρες την εβδομάδα κατά την περίοδο *Μάρτιος - Μάιος*.

Παρατηρήσεις-Γενικές Οδηγίες

1. Κατά τη διδασκαλία, η έμφαση δίνεται στην ερμηνεία του κειμένου και συγκεκριμένα στην κατανόηση των ανθρώπινων ενεργειών και του χαρακτήρα των εμπλεκόμενων προσώπων, καθώς και στην πολιτική και πολιτιστική σημασία της εκστρατείας του Μ. Αλεξάνδρου.
2. Οι σύντομες συνδετικές περιλήψεις των παραλειπόμενων κεφαλαίων συνιστάται να διαβάζονται και να σχολιάζονται με τη βοήθεια των χαρτών και του χρονολογικού πίνακα του βιβλίου, ώστε οι μαθητές/τριες να μπορούν να παρακολουθήσουν την πορεία της εκστρατείας του Αλεξάνδρου.
3. Οι εκπαιδευτικοί αξιοποιούν το κείμενο για άσκηση στα κυριότερα γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα, όπου κρίνουν απαραίτητο.
4. Οι λεξιλογικοί πίνακες προσφέρονται για άντληση υλικού με στόχο τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου των μαθητών/τριών.
5. Η πρόβλεψη για εξαίρεση συγκεκριμένων ενοτήτων ή υποενοτήτων από τη διδακτέα ύλη, καθώς και η δυνατότητα προαιρετικής διδασκαλίας ορισμένων άλλων, έχει στόχο να ενισχύσει την παιδαγωγική ευελιξία του/της εκπαιδευτικού.
6. Ο διδακτικός χρόνος που ενδέχεται να περισσέψει μπορεί να αξιοποιηθεί για εμβάθυνση, επανάληψη, υποστήριξη ή άλλες παιδαγωγικά τεκμηριωμένες διδακτικές επιλογές, ανάλογα με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών και μαθητριών.
7. Στο πλαίσιο του διδακτικού σχεδιασμού οι εκπαιδευτικοί, προκειμένου να αξιοποιήσουν τις προτεινόμενες διαδικτυακές πηγές από το διδακτικό υλικό, να προβαίνουν σε επανέλεγχο της εγκυρότητάς τους, διότι ενδέχεται λόγω του δυναμικού τους χαρακτήρα ορισμένες από αυτές να είναι ανενεργές ή να οδηγούν σε διαφορετικό περιεχόμενο.
8. Πρόσθετο διδακτικό υλικό και οδηγίες για τα μαθήματα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και των Αρχαίων Ελληνικών από μετάφραση για όλες τις τάξεις του Γυμνασίου υπάρχουν στην ιστοσελίδα του ΙΕΠ: Τμήμα Β΄: Προγραμμάτων Σπουδών και Εκπαιδευτικού Υλικού - Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Η διδακτέα ύλη διαμορφώνεται ως ακολούθως:

Ενότητες	Κεφάλαια – Προτεινόμενη προσέγγιση	Ενδεικτικός Χρόνος - ώρες
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	I. Ο βίος του Αρριανού II. Έργα του Αρριανού (επιγραμματικά) III. Η γλώσσα του Αρριανού VIII. Η Ελλάδα από το τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου ως τον Μεγάλο Αλέξανδρο V. Ο Αρριανός ως ιστορικός (Θα αξιοποιηθεί κατά τη γενική θεώρηση)	1
Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΓΡΑΝΙΚΟΥ: Διάσταση απόψεων Παρμενίωνα και Αλεξάνδρου για τη διεξαγωγή της μάχης	Α΄ ΒΙΒΛΙΟ: Κεφ. 13, 3-7	3

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΓΡΑΝΙΚΟΥ: Δεύτερη φάση της μάχης – Η γενναιότητα του Αλεξάνδρου	Α΄ ΒΙΒΛΙΟ: Κεφ. 15, 3-8	4
ΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗ ΜΑΧΗ	Α΄ ΒΙΒΛΙΟ: Κεφ. 16, 4-7	3
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ	Ζ΄ ΒΙΒΛΙΟ: Κεφ. 28-30	2
ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ	Αποτίμηση του Αρριανού ως ιστορικού και της προσωπικότητας του Αλεξάνδρου. Αξιοποίηση του κεφ. V της Εισαγωγής: Ο Αρριανός ως ιστορικός	1
Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών		14

❌ Δεν θα διδαχθούν τα παρακάτω κεφάλαια:

Ενότητες	Κεφάλαια
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	IV, VI και VII
Β΄ Βιβλίο	Κεφ. 4, 9-11 Κεφ. 12, 3-8
Ε΄ Βιβλίο	Κεφ. 18, 4-6 Κεφ. 19, 1-3
Ζ΄ Βιβλίο	Κεφ. 26, 1-3

Σχολικό Έτος 2026-2027 | Οδηγίες Διδασκαλίας

Αρχαία Ελληνικά Κείμενα από Μετάφραση | Γυμνάσια Ε.Α.Ε.

Σχολικά Εγχειρίδια

1. Αρχαία Ελληνικά (Μτφρ.) Ομηρικά έπη Οδύσσεια Α΄ Γυμνασίου των Μ. Σαμαρά και Κ. Τοπούζη. Μετάφραση: Δ. Ν. Μαρωνίτης. Βιβλίο μαθητή.
2. Αρχαία Ελληνικά (Μτφρ.) Ηροδότου ιστορίες Α΄ Γυμνασίου της Ζ. Σπανάκου. Μετάφραση: Η. Σ. Σπυρόπουλος. Βιβλίο μαθητή.
3. Αρχαία Ελληνικά (Μτφρ.) Ομηρικά έπη Ιλιάδα Β΄ Γυμνασίου της Ζ. Σπανάκου. Μετάφραση: Ι. Πολυλάς. Βιβλίο μαθητή.
4. Αρχαία Ελληνικά (Μτφρ.) Αρχαία Ελλάδα. Ο τόπος και οι άνθρωποι (Ανθολόγιο) Β΄ Γυμνασίου των Θ. Στεφανόπουλου και Ε. Αντζουλή. Βιβλίο μαθητή.
5. Δραματική Ποίηση. Ευριπίδη *Ελένη* Γ΄ Γυμνασίου των Ν. Δεσύπρη, Δ. Παπαγεωργάκη, Χ. Ράμμου και Κ. Τσενέ. Μετάφραση: Τ. Ρούσσος. Βιβλίο μαθητή.
6. Ανθολόγιο Φιλοσοφικών κειμένων Γ΄ Γυμνασίου των Α. Γλυκοφρύδη-Λεοντσίνη, Χ. Σακελλίου και Ε. Λεοντσίνη. Βιβλίο μαθητή.

Παρατηρήσεις-Γενικές Οδηγίες

1. Με στόχο την ανανέωση της διδακτικής προσέγγισης και την ενίσχυση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, ο προγραμματισμός που ακολουθεί επιδιώκει οι μαθητές/τριες να:
   1.1. Εξηγούν ότι τα κείμενα από μετάφραση προέρχονται από την αρχαία ελληνική γραμματεία και όχι από τη νεοελληνική με σκοπό να αποκτήσουν ιστορική και φιλολογική συνείδηση της προέλευσής τους.
   1.2. Περιγράφουν την ιδιοτυπία της αρχαίας γραμματείας στη μορφή και στο ιδεολογικό της περιεχόμενο.
   1.3. Αναλύουν σταδιακά τον τρόπο με τον οποίο οργανώνεται το κείμενο.
   1.4. Ερμηνεύουν το κείμενο.
   1.5. Προσεγγίζουν τα κείμενα σε όσο γίνεται μεγαλύτερη έκταση, με τη βοήθεια του απολύτως απαραίτητου υπομνηματισμού.
   1.6. Προσδιορίζουν τις γέφυρες που ενώνουν την εποχή μας με την εποχή των κειμένων.
   1.7. Συνεργάζονται οργανώνοντας το περιεχόμενο με διαγράμματα, εννοιολογικούς χάρτες και άλλα εργαλεία που ενισχύουν την κατανόηση και τη συλλογική μάθηση.
   1.8. Αξιοποιούν κριτικά τα κείμενα αναφοράς (τα κείμενα των σχολικών εγχειριδίων) αλλά και κείμενα υποστηρικτικά τα οποία φιλοξενούνται στο διαδίκτυο (κριτικός γραμματισμός).
2. Η πρόβλεψη για εξαίρεση συγκεκριμένων ενοτήτων ή υποενοτήτων από τη διδακτέα ύλη, καθώς και η δυνατότητα προαιρετικής διδασκαλίας ορισμένων άλλων, έχει στόχο να ενισχύσει την παιδαγωγική ευελιξία του/της εκπαιδευτικού.
3. Ο διδακτικός χρόνος που ενδέχεται να περισσέψει μπορεί να αξιοποιηθεί για εμβάθυνση, επανάληψη, υποστήριξη ή άλλες παιδαγωγικά τεκμηριωμένες διδακτικές επιλογές, ανάλογα με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών και μαθητριών.
4. Στο πλαίσιο του διδακτικού σχεδιασμού οι εκπαιδευτικοί, προκειμένου να αξιοποιήσουν τις προτεινόμενες διαδικτυακές πηγές από το διδακτικό υλικό, να προβαίνουν σε επανέλεγχο της εγκυρότητάς τους, διότι ενδέχεται λόγω του δυναμικού τους χαρακτήρα ορισμένες από αυτές να είναι ανενεργές ή να οδηγούν σε διαφορετικό περιεχόμενο.
5. Πρόσθετο διδακτικό υλικό και οδηγίες για τα μαθήματα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και των Αρχαίων Ελληνικών από μετάφραση για όλες τις τάξεις του Γυμνασίου υπάρχουν στην ιστοσελίδα του ΙΕΠ: Τμήμα Β΄: Προγραμμάτων Σπουδών και Εκπαιδευτικού Υλικού - Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Σχολικό Έτος 2026-2027 | Οδηγίες Διδασκαλίας

Αρχαία Ελληνικά Κείμενα από Μετάφραση | Α΄ Γυμνασίου Ε.Α.Ε.

Α. Ομηρικά Έπη: Οδύσσεια

Το βιβλίο Ομηρικά Έπη: Οδύσσεια θα διδαχθεί δύο (2) ώρες την εβδομάδα (σε συνεχόμενο δίωρο, εφόσον ο/η εκπαιδευτικός το επιθυμεί και καταστεί δυνατό) από τον Σεπτέμβριο έως το τέλος Φεβρουαρίου.

Ερμηνεία συμβόλων

✅ Βασικό | Να προσεγγιστεί υποχρεωτικά

✏️ Βασικό με τροποποίηση | Να προσεγγιστεί με προσαρμογή

🟡 Πρόσθετο | Να προσεγγιστεί προαιρετικά

❌ Να μη διδαχθεί

Παρατηρήσεις-Γενικές Οδηγίες

1. Η αισθητική απόλαυση του κειμένου από τους/τις μαθητές/τριες πρέπει να είναι από τους κύριους στόχους του/της διδάσκοντος/ουσας. Ο πυκνός υπομνηματισμός σε κάθε ενότητα του σχολικού βιβλίου δεν θα πρέπει να είναι σε βάρος του ίδιου του κειμένου και των ιδεών που εμπεριέχει. Οι σημειώσεις που βρίσκονται στο κάτω μέρος κάθε κειμένου καλό είναι να χρησιμοποιούνται από τον/την εκπαιδευτικό με φειδώ και όπου είναι απαραίτητο.
2. Το βοηθητικό υλικό (εικόνες, παράλληλα κείμενα) αξιοποιείται με μέτρο κατά τη διδασκαλία των ενοτήτων και κατά την κρίση του/της εκπαιδευτικού. Αξιοποιήσιμο βοηθητικό υλικό περιλαμβάνεται και στο εμπλουτισμένο βιβλίο του μαθητή: http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A115/461/3014,12200/.
3. Τα εισαγωγικά σημειώματα των ραψωδιών αποτελούν στοιχεία αναφοράς κατά την επεξεργασία, δηλαδή αξιοποιούνται, αλλά δεν απομνημονεύονται ούτε αποτελούν εξεταστέα ύλη.
4. Ο/Η εκπαιδευτικός φροντίζει να εντάσσει τα επιλεγμένα προς αναλυτική επεξεργασία αποσπάσματα στο πλαίσιο της ραψωδίας στην οποία ανήκουν, αξιοποιώντας τις περιληπτικές αναδιηγήσεις του περιεχομένου των ραψωδιών και ενθαρρύνοντας, κατά την κρίση του/της και σύμφωνα με τον διαθέσιμο διδακτικό χρόνο, την ανάγνωση ανθολογημένων αποσπασμάτων του εγχειριδίου.
5. Ο/Η εκπαιδευτικός για την επίτευξη των στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος μπορεί να χρησιμοποιεί κατά τη διδακτική πράξη: βάσεις δεδομένων (εικόνες, βίντεο κ.ά.), εργαλεία Web (ιστοσελίδες εστιασμένης θεματολογίας, πλατφόρμες εκπαιδευτικού υλικού – αποθετήρια, όπως το αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «Πρωτέας», e-blogs, wikis), λογισμικά πολυτροπικής παρουσίασης, δυνατότητες σύγχρονης και ασύγχρονης επικοινωνίας και γενικά το διαδίκτυο ως μέσο πρακτικής γραμματισμού (μέσο όχι μόνο για ανάγνωση αλλά και για γραφή/δημιουργία και επικοινωνία), ασκώντας παράλληλα τους/τις μαθητές/τριες στην κριτική προσέγγιση και ανάγνωση του υλικού (τεχνολογικός και κριτικός γραμματισμός).
6. Στις προτεινόμενες ενότητες για αναλυτική επεξεργασία ο/η εκπαιδευτικός να προσδώσει έμφαση σε βασικά θέματα της Οδύσσειας, όπως:

   Η λειτουργία του προοιμίου, ο εγκιβωτισμός, ο νόστος, ο άνθρωπος και τα κατορθώματά του, η ανθρώπινη ευθύνη, το τρίπτυχο Ύβρις-Νέμεσις-Τίσις, το τυπικό της φιλοξενίας, η αναγνώριση, οι θεοί και ο ανθρωπομορφισμός τους, η κοινωνική και πολιτική οργάνωση, στάσεις ζωής (στην οικογένεια, κοινωνία, πολιτική), το ηρωικό στοιχείο και η θέση της γυναίκας στην ομηρική κοινωνία.
7. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει και να προσεγγίσει μέσω της απλής ανάγνωσης ενότητες που τίθενται προς αναλυτική επεξεργασία, εφόσον αυτές επαναλαμβάνουν θέματα της Οδύσσειας που έχει διδάξει σε προηγούμενες ενότητες, ώστε οι μαθητές και οι μαθήτριες μέσα από την αφήγηση να μπορούν να χαρούν το ομηρικό έργο.
8. Η πρόβλεψη για εξαίρεση συγκεκριμένων ενοτήτων ή υποενοτήτων από τη διδακτέα ύλη, καθώς και η δυνατότητα προαιρετικής διδασκαλίας ορισμένων άλλων, έχει στόχο να ενισχύσει την παιδαγωγική ευελιξία του/της εκπαιδευτικού.

9. Ο διδακτικός χρόνος που ενδέχεται να περισσέψει μπορεί να αξιοποιηθεί για εμβάθυνση, επανάληψη, υποστήριξη ή άλλες παιδαγωγικά τεκμηριωμένες διδακτικές επιλογές, ανάλογα με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών και μαθητριών.
10. Στο πλαίσιο του διδακτικού σχεδιασμού οι εκπαιδευτικοί, προκειμένου να αξιοποιήσουν τις προτεινόμενες διαδικτυακές πηγές από το διδακτικό υλικό, να προβαίνουν σε επανέλεγχο της εγκυρότητάς τους, διότι ενδέχεται λόγω του δυναμικού τους χαρακτήρα ορισμένες από αυτές να είναι ανενεργές ή να οδηγούν σε διαφορετικό περιεχόμενο.
11. Πρόσθετο διδακτικό υλικό και οδηγίες για τα μαθήματα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και των Αρχαίων Ελληνικών από μετάφραση για όλες τις τάξεις του Γυμνασίου υπάρχουν στην ιστοσελίδα του ΙΕΠ: Τμήμα Β΄: Προγραμμάτων Σπουδών και Εκπαιδευτικού Υλικού - Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Η διδακτέα ύλη διαμορφώνεται ως ακολούθως:

Ενότητες	Προτεινόμενη Προσέγγιση	Ενδεικτικός Χρόνος - ώρες
Πρόλογος-Εισαγωγή 1-4, 6-8.	Το περιεχόμενο των ενοτήτων 9 και 10 ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να το αξιοποιήσει κατά τη διδασκαλία του κειμένου όπως εκείνος/η κρίνει προσφορότερα. Η εισαγωγή αξιοποιείται διδακτικά κατά τη διδασκαλία του ομηρικού κειμένου και όχι ανεξάρτητα. Ο/Η εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα αντί της εισαγωγής του βιβλίου να επιλέξει τα αντίστοιχα κεφάλαια από το βιβλίο «Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας», τα οποία είναι πιο εύληπτα για τους/τις μαθητές/τριες από αυτά του σχ. εγχειριδίου: σελ. 13-17, 25-30. Επισημαίνεται ωστόσο ότι η διδασκαλία των κεφαλαίων από αυτό το βιβλίο πρέπει να γίνεται ταυτόχρονα με τη διδασκαλία του κειμένου και όχι αυτόνομα. Οι τεχνικοί τρόποι που χρησιμοποιεί ο Όμηρος (σελ. 25-26) επί παραδείγματι είναι σκόπιμο να κατανοηθούν από τους/τις μαθητές/τριες με εργασία επί του κείμενου και όχι ανεξάρτητα.	1
1η Ραψωδία α 1-25	Περιληπτική αναδιήγηση της ραψωδίας α. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. Αναλυτική επεξεργασία των στ. α 1-25 Να μη διδαχθούν τα παράλληλα κείμενα.	1
2η Ραψωδία α 26-108	Αναλυτική επεξεργασία των στ. α 26-108. Να μη διδαχθούν τα παράλληλα κείμενα.	2
3η – 4η Ραψωδία α 109-360	Ανάγνωση των στ. α 109-360. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. Αξιοποίηση της εικόνας του ανακτόρου του Νέστορα στη σελ. 37. Να μη διδαχθούν τα παράλληλα κείμενα.	2
5η Ραψωδία α 361-497	Αναλυτική επεξεργασία των στ. α 361-497. Αξιοποίηση της εικόνας του ανακτόρου της Πύλου στη σελ. 43. Αξιοποίηση του παράλληλου κειμένου στη σελ. 42.	2

6η Ραψωδίες β, γ, δ	✏ Περιληπτική αναδιήγηση των ραψωδιών β, γ, δ. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ❌ Να μη διδαχθούν τα παράλληλα κείμενα.	1
7η Ραψωδία ε 1-164	✏ Ανάγνωση των στ. ε 1-164. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ❌ Να μη διδαχθούν τα παράλληλα κείμενα.	1
8η Ραψωδία ε 165-310 και ε 252-310	✅ Αναλυτική επεξεργασία των στ. ε 165-251. ✏ Ανάγνωση των στ. ε 252-310. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ❌ Να μη διδαχθούν τα παράλληλα κείμενα.	2
9η Ραψωδία ε 311-420	✏ Ανάγνωση των στ. 311-420. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ✅ Αξιοποίηση του παράλληλου κειμένου της σελ. 66.	1
10η Ραψωδία ε 421-552	✏ Ανάγνωση των στ. ε 421-552. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ❌ Να μη διδαχθούν τα παράλληλα κείμενα.	1
11η Ραψωδία ζ 139-259	✏ Περιληπτική αναδιήγηση της ραψωδίας ζ. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ✅ Αναλυτική επεξεργασία των στ. ζ 139-259. ❌ Να μη διδαχθούν τα παράλληλα κείμενα.	2
12η Ραψωδίες η, θ, ι	✏ Περιληπτική αναδιήγηση των ραψωδιών η, θ, ι (σελ. 79,80, 90). Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ❌ Να μη διδαχθούν τα παράλληλα κείμενα.	1
13η Ραψωδία θ 550-688	✏ Ανάγνωση των στ. θ 550-688. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ✅ Αξιοποίηση των εικόνων σελ. 86-87. ❌ Να μη διδαχθούν τα παράλληλα κείμενα.	1
14η Ραψωδία ι 240-512	✅ Αναλυτική επεξεργασία των στ. ι 240-512. ✅ Αξιοποίηση των εικόνων των σελ. 90-93. ❌ Να μη διδαχθούν τα παράλληλα κείμενα.	2
15η Ραψωδία ι 513-630	✏ Ανάγνωση των στ. ι 513-630. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ❌ Να μη διδαχθούν τα παράλληλα κείμενα.	1
16η Ραψωδίες κ, λ 17η Ραψωδία λ 376-433, 522-604	✏ Περιληπτική αναδιήγηση των ραψωδιών κ, λ. ✏ Ανάγνωση των στ. λ 376-433, 522-604. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ❌ Να μη διδαχθούν τα παράλληλα κείμενα.	1

18η, 19η, 20η, 21η Ραψωδίες μ, ν, ξ, ο, π	✏ Περιληπτική αναδιήγηση των ραψωδιών μ, ν, ξ, ο, π. (σελ. 111, 112, 115, 120, 121). Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ✏ Ανάγνωση των στ. π 1-172 (σελ. 123-125). Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ❌ Να μη διδαχθούν τα παράλληλα κείμενα.	2
22η Ραψωδία π 185-336	✅ Αναλυτική επεξεργασία των στ. π 185-336. ✅ Αξιοποίηση του παράλληλου κειμένου (σελ. 129).	2
23η, 24η Ραψωδίες ρ, σ, τ, υ	✏ Περιληπτική αναδιήγηση των ραψωδιών ρ, σ, τ, υ (σελ. 131, 133, 135, 136). Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ✏ Ανάγνωση των στ. ρ 331-376 και τ 112-198. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ❌ Να μη διδαχθούν τα παράλληλα κείμενα.	1
25η, 26η Ραψωδίες φ, χ	✏ Περιληπτική αναδιήγηση των ραψωδιών φ, χ (σελ. 141,146). Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ✅ Αναλυτική επεξεργασία των στ. χ 1-446. ❌ Να μη διδαχθούν τα παράλληλα κείμενα.	3
27η Ραψωδία ψ 89-380	✅ Αναλυτική επεξεργασία των στ. ψ 89-380. ✅ Αξιοποίηση του παράλληλου κειμένου (σελ. 156).	2
28η Ραψωδία ω	✏ Περιληπτική αναδιήγηση της ραψωδίας ω. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ❌ Να μη διδαχθούν τα παράλληλα κείμενα.	2
Επανάληψη. Συνολική θεώρηση του έργου	✅ Αφιερώνεται χρόνος για γενική θεώρηση του έργου του Ομήρου. Επανεξετάζονται ο ομηρικός μύθος, τα στοιχεία πολιτισμού, οι θρησκευτικές αντιλήψεις, οι κώδικες ηθικής, η κοινωνική οργάνωση και οι τρόποι και οι τεχνικές αφήγησης.	2
Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών		36 ώρες

Β. Ηροδότου Ιστορίες

Οι Ηροδότου Ιστορίες θα διδαχτούν κανονικά δύο (2) ώρες την εβδομάδα (σε συνεχόμενο δίωρο, εφόσον ο/η εκπαιδευτικός το επιθυμεί και καταστεί δυνατό) από τον Μάρτιο μέχρι και τον Μάιο.

Ερμηνεία συμβόλων

✅ Βασικό | Να προσεγγιστεί υποχρεωτικά

✏️ Βασικό με τροποποίηση | Να προσεγγιστεί με προσαρμογή

🟡 Πρόσθετο | Να προσεγγιστεί προαιρετικά

❌ Να μη διδαχθεί

Παρατηρήσεις-Γενικές Οδηγίες

1. Ο/η εκπαιδευτικός επιλέγει κάποιες ενότητες και τις διδάσκει κάνοντας απλή ανάγνωση του κειμένου με επισήμανση μόνο των κύριων σημείων του. Η επιλογή των ενοτήτων μπορεί να γίνει με βάση το εκάστοτε θέμα που αναδεικνύεται σε καθεμιά από αυτές, όπως:

   Τα περσικά, ο ανθρωποκεντρικός χαρακτήρας, η θέση των θεών, η οπτική γωνία του ιστορικού, η αποδοχή της ετερότητας, τα γεωγραφικά και εθνογραφικά στοιχεία, οι αφηγηματικές τεχνικές, η δομή και σύνθεση του έργου.
2. Οι ενότητες που θα διδαχθούν ενδείκνυνται για διαθεματική προσέγγιση με το μάθημα της Ιστορίας.
3. Η πρόβλεψη για εξαίρεση συγκεκριμένων ενοτήτων ή υποενοτήτων από τη διδακτέα ύλη, καθώς και η δυνατότητα προαιρετικής διδασκαλίας ορισμένων άλλων, έχει στόχο να ενισχύσει την παιδαγωγική ευελιξία του/της εκπαιδευτικού.
4. Ο διδακτικός χρόνος που ενδέχεται να περισσέψει μπορεί να αξιοποιηθεί για εμβάθυνση, επανάληψη, υποστήριξη ή άλλες παιδαγωγικά τεκμηριωμένες διδακτικές επιλογές, ανάλογα με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών και μαθητριών.
5. Στο πλαίσιο του διδακτικού σχεδιασμού οι εκπαιδευτικοί, προκειμένου να αξιοποιήσουν τις προτεινόμενες διαδικτυακές πηγές από το διδακτικό υλικό, να προβαίνουν σε επανέλεγχο της εγκυρότητάς τους, διότι ενδέχεται λόγω του δυναμικού τους χαρακτήρα ορισμένες από αυτές να είναι ανενεργές ή να οδηγούν σε διαφορετικό περιεχόμενο.
6. Πρόσθετο διδακτικό υλικό και οδηγίες για τα μαθήματα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και των Αρχαίων Ελληνικών από μετάφραση για όλες τις τάξεις του Γυμνασίου υπάρχουν στην ιστοσελίδα του ΙΕΠ: Τμήμα Β΄: Προγραμμάτων Σπουδών και Εκπαιδευτικού Υλικού - Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Η διδακτέα ύλη διαμορφώνεται ως ακολούθως:

Ενότητες	🕒 Ενδεικτικός Χρόνος - ώρες
Εισαγωγή: Βίος και έργο του Ηροδότου, Ταξίδια, Εποχή – Περιβάλλον – Επιδράσεις, Αρχές της ελληνικής ιστοριογραφίας – Λογογράφοι, Το έργο του Ηροδότου, Πατέρας της Ιστορίας, Αντιλήψεις – Ιδέες – Αξίες, Μέθοδος, Χρονολογικό σύστημα (Σελ. 8-11)	1
Βιβλίο πρώτο Ενότητα 1η: Προοίμιο Ενότητα 2η: Κροίσος και Σόλων Ενότητα 3η: Κροίσος και Κύρος	3
Βιβλίο τρίτο Ενότητα 8η: Τα πολιτεύματα	2
Βιβλίο έκτο Ενότητα 11η: Η μάχη του Μαραθώνα	2

Βιβλίο έβδομο Ενότητα 12η: Διάλογος Ξέρξη – Δημάρατου Ενότητα 13η: Η μάχη των Θερμοπυλών	2
Βιβλίο όγδοο Ενότητα 15η: Η ναυμαχία της Σαλαμίνας	1
Συνολική θεώρηση	2
Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών	13 ώρες

Σχολικό Έτος 2026-2027 | Οδηγίες Διδασκαλίας

Αρχαία Ελληνικά Κείμενα από Μετάφραση | Β΄ Γυμνασίου Ε.Α.Ε.

Α. Ομηρικά Έπη: Ιλιάδα

Το βιβλίο Ομηρικά Έπη: Ιλιάδα θα διδαχθεί δύο (2) ώρες την εβδομάδα (σε συνεχόμενο δίωρο, εφόσον ο/η εκπαιδευτικός το επιθυμεί και καταστεί δυνατό) από τον Σεπτέμβριο έως το τέλος Φεβρουαρίου.

Ερμηνεία συμβόλων

✅ Βασικό | Να προσεγγιστεί υποχρεωτικά

✏️ Βασικό με τροποποίηση | Να προσεγγιστεί με προσαρμογή

🟡 Πρόσθετο | Να προσεγγιστεί προαιρετικά

❌ Να μη διδαχθεί

Παρατηρήσεις-Γενικές Οδηγίες

1. Η αισθητική απόλαυση του κειμένου από τους/τις μαθητές/τριες πρέπει να είναι ένας από τους βασικούς στόχους του/της διδάσκοντος/ουσας. Ο πυκνός υπομνηματισμός σε κάθε ενότητα του σχολικού βιβλίου δεν θα πρέπει να είναι σε βάρος του ίδιου του κειμένου και των ιδεών που εμπεριέχει. Οι σημειώσεις που βρίσκονται στο κάτω μέρος κάθε κειμένου καλό είναι να χρησιμοποιούνται από τον/την εκπαιδευτικό με φειδώ και όπου είναι απαραίτητο.
2. Το βοηθητικό υλικό (εικόνες, παράλληλα κείμενα) αξιοποιείται με μέτρο κατά τη διδασκαλία των ενοτήτων και κατά την κρίση του/της διδάσκοντος/ουσας. Αξιοποιήσιμο βοηθητικό υλικό περιλαμβάνεται και στο εμπλουτισμένο βιβλίο του μαθητή:

   https://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2296/Archaia-Ellinika-mtfr-Omirika-Epi-Iliada_B-Gymnasiou_empl/index04.html
3. Τα εισαγωγικά σημειώματα των ραψωδιών αποτελούν στοιχεία αναφοράς κατά την επεξεργασία, δηλαδή αξιοποιούνται, αλλά δεν απομνημονεύονται ούτε αποτελούν εξεταστέα ύλη.
4. Ο/Η εκπαιδευτικός φροντίζει να εντάσσει τα επιλεγμένα προς αναλυτική επεξεργασία αποσπάσματα στο πλαίσιο της ραψωδίας στην οποία ανήκουν, αξιοποιώντας τις περιληπτικές αναδιηγήσεις του περιεχομένου των ραψωδιών και ενθαρρύνοντας, κατά την κρίση του/της και σύμφωνα με τον διαθέσιμο διδακτικό χρόνο, την ανάγνωση ανθολογημένων αποσπασμάτων του εγχειριδίου.
5. Ο/Η εκπαιδευτικός για την επίτευξη των στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος μπορεί να χρησιμοποιεί κατά τη διδακτική πράξη: βάσεις δεδομένων (εικόνες, βίντεο κ.ά.), εργαλεία Web (ιστοσελίδες εστιασμένης θεματολογίας, πλατφόρμες εκπαιδευτικού υλικού – αποθετήρια, όπως το αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «Πρωτέας», e-blogs, wikis), λογισμικά πολυτροπικής παρουσίασης, δυνατότητες σύγχρονης και ασύγχρονης επικοινωνίας και γενικά το διαδίκτυο ως μέσο πρακτικής γραμματισμού (μέσο όχι μόνο για ανάγνωση αλλά και για γραφή/δημιουργία και επικοινωνία), ασκώντας παράλληλα τους/τις μαθητές/τριες στην κριτική προσέγγιση και ανάγνωση του υλικού (τεχνολογικός και κριτικός γραμματισμός).
6. Στις προτεινόμενες ενότητες για αναλυτική επεξεργασία ο/η εκπαιδευτικός να προσδώσει έμφαση σε βασικά θέματα της Ιλιάδας, όπως:

   Η μήνις του Αχιλλέα, το ηρωικό-πολεμικό στοιχείο, οι αξίες (φιλία, οικογένεια, γενιά, τιμή του ήρωα), συλλογική μάχη, η μονομαχία, η αριστεία, ο παραλογισμός του πολέμου, η «ομιλία» (εταιρική, συζυγική), οι αφηγηματικές τεχνικές και τα εκφραστικά μέσα.
7. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει και να προσεγγίσει μέσω της απλής ανάγνωσης ενότητες που τίθενται προς αναλυτική επεξεργασία, εφόσον αυτές επαναλαμβάνουν θέματα της Ιλιάδας που έχει διδάξει σε προηγούμενες ενότητες, ώστε οι μαθητές και οι μαθήτριες μέσα από την αφήγηση να μπορούν να χαρούν το ομηρικό έργο.
8. Η πρόβλεψη για εξαίρεση συγκεκριμένων ενοτήτων ή υποενοτήτων από τη διδακτέα ύλη, καθώς και η δυνατότητα προαιρετικής διδασκαλίας ορισμένων άλλων, έχει στόχο να ενισχύσει την παιδαγωγική

ευελιξία του/της εκπαιδευτικού.

9. Ο διδακτικός χρόνος που ενδέχεται να περισσέψει μπορεί να αξιοποιηθεί για εμβάθυνση, επανάληψη, υποστήριξη ή άλλες παιδαγωγικά τεκμηριωμένες διδακτικές επιλογές, ανάλογα με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών και μαθητριών.
10. Στο πλαίσιο του διδακτικού σχεδιασμού οι εκπαιδευτικοί, προκειμένου να αξιοποιήσουν τις προτεινόμενες διαδικτυακές πηγές από το διδακτικό υλικό, να προβαίνουν σε επανέλεγχο της εγκυρότητάς τους, διότι ενδέχεται λόγω του δυναμικού τους χαρακτήρα ορισμένες από αυτές να είναι ανενεργές ή να οδηγούν σε διαφορετικό περιεχόμενο.
11. Πρόσθετο διδακτικό υλικό και οδηγίες για τα μαθήματα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και των Αρχαίων Ελληνικών από μετάφραση για όλες τις τάξεις του Γυμνασίου υπάρχουν στην ιστοσελίδα του ΙΕΠ: Τμήμα Β΄: Προγραμμάτων Σπουδών και Εκπαιδευτικού Υλικού - Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Η διδακτέα ύλη διαμορφώνεται ως ακολούθως:

Ενότητες	Προτεινόμενη Προσέγγιση	Ενδεικτικός Χρόνος - ώρες
Εισαγωγή σελ. 8-11	✅ Αφού γίνει ανάκληση προηγούμενων γνώσεων από την Α΄ Γυμνασίου, που αφορούν τα ομηρικά έπη, ο/η εκπαιδευτικός εισάγει τους/τις μαθητές/τριες στο περιεχόμενο, το θέμα και τη δομή της Ιλιάδας.	1
Ραψωδία Α 1-53	✏️ Περιληπτική αναδιήγηση της ραψωδίας Α. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ✅ Αναλυτική επεξεργασία των στ. Α 1-53. Αξιοποιείται η εικόνα της σελ. 19. ❌ Δε θα διδαχθούν τα παράλληλα κείμενα.	2
Ραψωδία Α 54-306	✅ Αναλυτική επεξεργασία των στ. Α 54-306. ❌ Δε θα διδαχθούν τα παράλληλα κείμενα.	4
Ραψωδία Α 307-431^{α}	✏️ Ανάγνωση των στ. Α 307-431α. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ❌ Δε θα διδαχθούν τα παράλληλα κείμενα.	1
Ραψωδία Α 431β-612	✏️ Ανάγνωση των στ. Α 431β-493. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ✅ Αναλυτική επεξεργασία των στ. Α 494-612. Αξιοποίηση του παράλληλου κειμένου στη σελ. 44.	3
Ραψωδίες Β, Γ Ραψωδία Γ 121-244	✏️ Περιληπτική αναδιήγηση των ραψωδιών Β, Γ. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ✅ Αναλυτική επεξεργασία των στ. Γ 121-244. ❌ Δε θα διδαχθούν τα παράλληλα κείμενα.	2
Ραψωδίες Δ, Ε, Ζ Ραψωδία Ζ 369-529	✏️ Περιληπτική αναδιήγηση των ραψωδιών Δ, Ε, Ζ. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ✅ Αναλυτική επεξεργασία των στ. Ζ 369-529. ✅ Αξιοποίηση της εικόνας στη σελ. 71 ✅ Αξιοποίηση του παράλληλου κειμένου στη σελ. 77.	3

Ραψωδίες Η, Θ, Ι Ραψωδία Ι 225-431	✏️ Περιληπτική αναδιήγηση των ραψωδιών Η, Θ, Ι. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ✏️ Ανάγνωση των στ. Ι 225-431. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ❌ Δε θα διδαχθούν τα παράλληλα κείμενα.	3
Ραψωδίες Κ, Λ, Μ, Ν, Ξ, Ο	✏️ Περιληπτική αναδιήγηση των ραψωδιών Κ, Λ, Μ, Ν, Ξ, Ο. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου.	1
Ραψωδία Π 1-100 και 684-867	✏️ Περιληπτική αναδιήγηση της ραψωδίας Π. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ✏️ Ανάγνωση των στ. Π 1-100. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ✅ Αναλυτική επεξεργασία των στ. Π 684-867. ✅ Αξιοποίηση της εικόνας στη σελ. 117.	3
Ραψωδίες Ρ, Σ Ραψωδία Σ 478-616	✏️ Περιληπτική αναδιήγηση ραψωδιών Ρ, Σ. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ✏️ Ανάγνωση των στ. Σ 478-616. ✅ Αξιοποίηση του παράλληλου κειμένου της σελ. 127.	2
Ραψωδία Τ 1-152	✏️ Περιληπτική αναδιήγηση της ραψωδίας Τ. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ✏️ Ανάγνωση των στ. Τ 1-152. ✅ Αξιοποίηση της εικόνας στη σελ. 131.	1
Ραψωδίες Υ, Φ, Χ Ραψωδία Χ 247-394	✏️ Περιληπτική αναδιήγηση των ραψωδιών Υ, Φ, Χ. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ✅ Αναλυτική επεξεργασία των στ. Χ 247-394.	3
Ραψωδίες Ψ, Ω Ραψωδία Ω 468-677	✏️ Περιληπτική αναδιήγηση των ραψωδιών Ψ, Ω. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. ✅ Αναλυτική επεξεργασία των στ. Ω 468-677.	4
Επανάληψη Συνολική θεώρηση του έργου	✅ Αφιερώνεται χρόνος για γενική θεώρηση του έργου του Ομήρου.	2
	Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών	35

Β. Αρχαία Ελλάδα, Ο Τόπος και οι Άνθρωποι

Το βιβλίο Αρχαία Ελλάδα. Ο τόπος και οι άνθρωποι θα διδαχθεί δύο (2) ώρες την εβδομάδα (σε συνεχόμενο δίωρο, εφόσον ο/η εκπαιδευτικός το επιθυμεί) από τον Μάρτιο έως και τον Μάιο.

Ερμηνεία συμβόλων

✅ Βασικό | Να προσεγγιστεί υποχρεωτικά

Βασικό με τροποποίηση | Να προσεγγιστεί με προσαρμογή Πρόσθετο | Να προσεγγιστεί προαιρετικά Να μη διδαχθεί
Παρατηρήσεις-Γενικές Οδηγίες 1. Τα εισαγωγικά σημειώματα αποτελούν στοιχεία αναφοράς κατά την επεξεργασία, αλλά δεν απομνημονεύονται και ούτε αποτελούν εξεταστέα ύλη. 2. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει και να προσεγγίσει μέσω της συνοπτικής θεώρησης ενότητες που τίθενται προς αναλυτική επεξεργασία. 3. Η πρόβλεψη για εξαίρεση συγκεκριμένων ενοτήτων ή υποενοτήτων από τη διδακτέα ύλη, καθώς και η δυνατότητα προαιρετικής διδασκαλίας ορισμένων άλλων, έχει στόχο να ενισχύσει την παιδαγωγική ευελιξία του/της εκπαιδευτικού. 4. Ο διδακτικός χρόνος που ενδέχεται να περισσέψει μπορεί να αξιοποιηθεί για εμβάθυνση, επανάληψη, υποστήριξη ή άλλες παιδαγωγικά τεκμηριωμένες διδακτικές επιλογές, ανάλογα με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών και μαθητριών. 5. Στο πλαίσιο του διδακτικού σχεδιασμού οι εκπαιδευτικοί, προκειμένου να αξιοποιήσουν τις προτεινόμενες διαδικτυακές πηγές από το διδακτικό υλικό, να προβαίνουν σε επανέλεγχο της εγκυρότητάς τους, διότι ενδέχεται λόγω του δυναμικού τους χαρακτήρα ορισμένες από αυτές να είναι ανενεργές ή να οδηγούν σε διαφορετικό περιεχόμενο. 6. Πρόσθετο διδακτικό υλικό και οδηγίες για τα μαθήματα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και των Αρχαίων Ελληνικών από μετάφραση για όλες τις τάξεις του Γυμνασίου υπάρχουν στην ιστοσελίδα του ΙΕΠ: Τμήμα Β΄: Προγραμμάτων Σπουδών και Εκπαιδευτικού Υλικού - Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Η διδακτέα ύλη διαμορφώνεται ως ακολούθως:

Ενότητες	Ενδεικτικός Χρόνος – ώρες
1. Η Αθήνα (επιλογή τουλάχιστον 2 κειμένων κατά την κρίση του διδάσκοντος)	4
2. Η Σπάρτη	2
3. Η Μακεδονία	2
4. Η Αλεξάνδρεια	2
5. Αθλητισμός και αθλήματα	3
Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών	13

Σχολικό Έτος 2026-2027 | Οδηγίες Διδασκαλίας

Αρχαία Ελληνικά Κείμενα από Μετάφραση | Γ΄ Γυμνασίου Ε.Α.Ε.

Α. Δραματική Ποίηση. Ευριπίδη, Ελένη

Η Ελένη του Ευριπίδη θα διδαχθεί δύο (2) ώρες την εβδομάδα (σε συνεχόμενο δίωρο, εφόσον ο/η εκπαιδευτικός το επιθυμεί και καταστεί δυνατό) από τον Σεπτέμβριο έως το τέλος Φεβρουαρίου.

Ερμηνεία συμβόλων

✅ Βασικό | Να προσεγγιστεί υποχρεωτικά

✏️ Βασικό με τροποποίηση | Να προσεγγιστεί με προσαρμογή

🟡 Πρόσθετο | Να προσεγγιστεί προαιρετικά

❌ Να μη διδαχθεί

Παρατηρήσεις-Γενικές Οδηγίες

1. Τα «Σχόλια» αλλά και το υπόλοιπο βοηθητικό υλικό («Ας γίνουμε θεατές», «Ας εμβαθύνουμε», «Παράλληλα Κείμενα», «Ερωτήσεις», «Δραστηριότητες», «Εργασίες» και «Θέματα για αποδελτίωση») αξιοποιούνται κατά την κρίση του/της εκπαιδευτικού. Αξιοποιήσιμο βοηθητικό υλικό περιλαμβάνεται και στο εμπλουτισμένο βιβλίο του μαθητή:

   http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C112/347/2316,8862/.

2. Ο/Η εκπαιδευτικός για την επίτευξη των στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος μπορεί να χρησιμοποιεί κατά τη διδακτική πράξη: βάσεις δεδομένων (εικόνες, βίντεο κ.ά.), εργαλεία Web (ιστοσελίδες εστιασμένης θεματολογίας, πλατφόρμες εκπαιδευτικού υλικού – αποθετήρια, όπως το αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «Πρωτέας», e-blogs, wikis), λογισμικά πολυτροπικής παρουσίασης, δυνατότητες σύγχρονης και ασύγχρονης επικοινωνίας και γενικά το διαδίκτυο ως μέσο πρακτικής γραμματισμού (μέσο όχι μόνο για ανάγνωση, αλλά και για γραφή/δημιουργία και επικοινωνία), ασκώντας παράλληλα τους/τις μαθητές/τριες στην κριτική προσέγγιση και ανάγνωση του υλικού (τεχνολογικός και κριτικός γραμματισμός).

3. Στις προτεινόμενες ενότητες για αναλυτική επεξεργασία ο/η εκπαιδευτικός να προσδώσει έμφαση σε βασικά θέματα της Ελένης, όπως:

   Η δομή της τραγωδίας, δραματική ποίηση και δημοκρατία, διαφορετική εκδοχή του σχετικού με την Ελένη μύθου και η διακειμενική προσέγγισή του, η σχετικότητα των ανθρώπινων πραγμάτων, η ματαιότητα του πολέμου, η επινοητικότητα με την οποία ο άνθρωπος ξεπερνά τα εμπόδια, το δράμα, γυναίκα-τιμή-προσβολή-επινοητικότητα-πρωτοβουλία, ηθική-συζυγική πίστη-τιμιότητα, φιλία, συμπαράσταση των γυναικών, ειρήνη/πόλεμος-παραλογισμός, αιτία-αφορμή, απάτη-αυταπάτ, «φαίνεσθαι»-«είναι», εξουσία: η θέση του ισχυρού σε σχέση με την προσωπικότητα, αυταξία ή αξίωμα, ξενιτεμός, πολιτισμοί και οι συγκρούσεις τους: ομοιότητες-διαφορές.

4. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει και να προσεγγίσει μέσω της συνοπτικής θεώρησης ενότητες που τίθενται προς αναλυτική επεξεργασία, εφόσον αυτές επαναλαμβάνουν θέματα της Ελένης που έχουν διδαχθεί σε προηγούμενες ενότητες, ώστε να δοθεί έμφαση σε βασικές σκηνές και να υπάρχει χρόνος αυτές να προσεγγιστούν με τον προσφορότερο τρόπο.

5. Η πρόβλεψη για εξαίρεση συγκεκριμένων ενοτήτων ή υποενοτήτων από τη διδακτέα ύλη, καθώς και η δυνατότητα προαιρετικής διδασκαλίας ορισμένων άλλων, έχει στόχο να ενισχύσει την παιδαγωγική ευελιξία του/της εκπαιδευτικού.

6. Ο διδακτικός χρόνος που ενδέχεται να περισσέψει μπορεί να αξιοποιηθεί για εμβάθυνση, επανάληψη, υποστήριξη ή άλλες παιδαγωγικά τεκμηριωμένες διδακτικές επιλογές, ανάλογα με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών και μαθητριών.

7. Στο πλαίσιο του διδακτικού σχεδιασμού οι εκπαιδευτικοί, προκειμένου να αξιοποιήσουν τις προτεινόμενες διαδικτυακές πηγές από το διδακτικό υλικό, να προβαίνουν σε επανέλεγχο της εγκυρότητάς τους, διότι ενδέχεται λόγω του δυναμικού τους χαρακτήρα ορισμένες από αυτές να είναι

ανενεργές ή να οδηγούν σε διαφορετικό περιεχόμενο.

8. Πρόσθετο διδακτικό υλικό και οδηγίες για τα μαθήματα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και των Αρχαίων Ελληνικών από μετάφραση για όλες τις τάξεις του Γυμνασίου υπάρχουν στην ιστοσελίδα του ΙΕΠ: Τμήμα Β΄: Προγραμμάτων Σπουδών και Εκπαιδευτικού Υλικού - Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Η διδακτέα ύλη διαμορφώνεται ως ακολούθως:

Ενότητες	Προτεινόμενη Προσέγγιση	Ενδεικτικός Χρόνος – ώρες
Εισαγωγή	✅ Ως εισαγωγή θα αξιοποιηθεί η ενότητα «Δραματική Ποίηση» από το κεφάλαιο «Δεύτερη περίοδος: Αττική ή Κλασική» του σχ. εγχειριδίου Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου των Α. Στέφου, Ε. Στεργιούλη και Γ. Χαριτίδου. Πιο συγκεκριμένα: Δραματική Ποίηση: Γένεση, Διθύραμβος (σελ. 65-66) Ι. Η τραγωδία 1. Η προέλευση της τραγωδίας (σελ. 67-68) 2. Η ακμή της τραγωδίας (σελ. 69-70) 3. Δραματικοί αγώνες (σελ. 70-73). Για την αρχιτεκτονική και τη σκηνογραφία του αρχαίου θεάτρου βλ. το σχετικό υλικό στο «Πανελλήνιο Ψηφιακό Αποθετήριο Εκπαιδευτικών Βίντεο (Φωτόδεντρο)» http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/7535 4. Συντελεστές της παράστασης (σελ. 73) 5. Δομή της τραγωδίας (σελ. 74-76) 7. Οι μεγάλοι τραγικοί (σελ. 78-98): απλή αναφορά στον Αισχύλο και τον Σοφοκλή – Ευριπίδης: σύντομα βιογραφικά στοιχεία – ονομαστικά τα έργα του – έμφαση στα Χαρακτηριστικά της ποιητικής του τέχνης (σελ. 98). Ο/Η εκπαιδευτικός αξιοποιεί κάθε ευκαιρία για αναγνώριση των χαρακτηριστικών αυτών στο κείμενο. ✅ Αξιοποίηση της Εισαγωγής του σχ. εγχειριδίου Δραματική Ποίηση. Ευριπίδη Ελένη (σελ. 5-7). ✏ Τα στοιχεία της εισαγωγής δεν προσφέρεται για απομνημόνευση αλλά για εξοικείωση των μαθητών/τριών με βασικά στοιχεία που αφορούν τη δραματική ποίηση. 🟡 Οι μαθητές/τριες θα μπορούσαν κατά ομάδες να διερευνήσουν το σχετικό υλικό και να παρουσιάσουν στους/στις συμμαθητές/τριες τους τα βασικά του σημεία. 🟡 Για περισσότερα στοιχεία για τον μύθο της Ελένης, βλ. στις Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/mythology/lexicon/at reides/page_014.html.	2
Πρόλογος 1-191	✅ Αναλυτική επεξεργασία.	4

Πάροδος 192-436	✏️ Συνοπτική θεώρηση με ανάγνωση και προσδιορισμό της μορφής/δομής της παρόδου στο συγκεκριμένο έργο και της λειτουργίας της στο πλαίσιο της τραγωδίας. ✅ Επισήμανση χαρακτηριστικών του Χορού (σύσταση, ρόλος, θεατρικότητα).	2
Α΄ Επεισόδιο 437-575	✅ Αναλυτική επεξεργασία.	3
Επιπάροδος Β΄ Επεισόδιο 576-730	✅ Αναλυτική επεξεργασία.	3
Β΄ Επεισόδιο 731-941	✏️ Συνοπτική θεώρηση: - Ανάγνωση και επισήμανση των κύριων σημείων που οδηγούν στην εξέλιξη της δράσης - Σύνδεση με το πολιτικό και πνευματικό κλίμα της εποχής - Διερεύνηση του ρόλου των θεών - Επισήμανση του διευρυμένου ρόλου του αγγελιαφόρου - Αμφισβήτηση της μαντικής – Το πρόβλημα της αδυναμίας του ανθρώπου να φτάσει εύκολα στη γνώση - Θέματα του ευριπίδειου μύθου που συνθέτουν τη διάνοια - Συναισθηματικές διακυμάνσεις και τραγικότητα των ηρώων μετά την αναγνώριση - Το αίσθημα της τιμής – ο ηρωικός κώδικας - Λειτουργία αμοιβαίου όρκου - Ρομαντικά στοιχεία.	2
Β΄ Επεισόδιο 942-1139	✅ Αναλυτική επεξεργασία.	4
Β΄ Επεισόδιο 1140-1219	✅ Αναλυτική επεξεργασία.	2
Α΄ Στάσιμο 1220-1285	✅ Αναλυτική επεξεργασία.	1
Γ΄ Επεισόδιο 1286-1424	✅ Αναλυτική επεξεργασία.	3
Β΄ στάσιμο 1425-1499	✅ Αναλυτική επεξεργασία.	1
Δ΄ Επεισόδιο 1500-1592	✏️ Συνοπτική θεώρηση: - Ανάγνωση και επισήμανση των κύριων σημείων που οδηγούν στην εξέλιξη της δράσης - Επισήμανση των δίσημων λόγων - Τρόποι δήλωσης του «φαίνεσθαι» - Το τραγικό, το κωμικό και το ρομαντικό.	1

Γ΄ Στάσιμο 1593-1652	Συνοπτική θεώρηση: - Ανάγνωση και διερεύνηση των εκφραστικών μέσων που συνθέτουν τον λυρικό χαρακτήρα του Χορικού - Λειτουργία του συγκεκριμένου Στασίμου.	1
Έξοδος 1653-1778	Συνοπτική θεώρηση: - Ανάγνωση και προσδιορισμός της δομής και του περιεχομένου της αγγελικής ρήσης - Διερεύνηση της λειτουργίας της.	1
Έξοδος 1779-1870	Αναλυτική επεξεργασία.	2
Γενική θεώρηση – Ανακεφαλαιωτικές δραστηριότητες		3
Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών		35

Α. Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων

Το Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων των Α. Γλυκοφρύδη-Λεοντσίνη, Χ. Σακελλίου και Ε. Λεοντσίνη θα διδαχθεί δύο (2) ώρες την εβδομάδα (σε συνεχόμενο δίωρο, εφόσον ο/η εκπαιδευτικός το επιθυμεί και καταστεί δυνατό) από τον Μάρτιο έως και τον Μάιο.

Ερμηνεία συμβόλων

✅ Βασικό | Να προσεγγιστεί υποχρεωτικά

✏️ Βασικό με τροποποίηση | Να προσεγγιστεί με προσαρμογή

🟡 Πρόσθετο | Να προσεγγιστεί προαιρετικά

❌ Να μη διδαχθεί

Παρατηρήσεις-Γενικές Οδηγίες

1. Τα «Πραγματολογικά και Ερμηνευτικά Σχόλια», τα «Παράλληλα Κείμενα» αλλά και το υπόλοιπο βοηθητικό υλικό («Γλωσσάριο», «Ερωτήσεις - Εργασίες», «Θέματα για συζήτηση ή γραπτή εργασία», και «Διαθεματική εργασία»), όπως και το εικαστικό υλικό, αξιοποιούνται κατά την κρίση του/της εκπαιδευτικού. Αξιοποιήσιμο βοηθητικό υλικό περιλαμβάνεται και στο εμπλουτισμένο βιβλίο του μαθητή:

   http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C119/464/3081,12319/.
2. Ο/Η εκπαιδευτικός για την επίτευξη των στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος μπορεί να χρησιμοποιεί κατά τη διδακτική πράξη: βάσεις δεδομένων (εικόνες, βίντεο κ.ά.), εργαλεία Web (ιστοσελίδες εστιασμένης θεματολογίας, πλατφόρμες εκπαιδευτικού υλικού – αποθετήρια, e-blogs, wikis), λογισμικά πολυτροπικής παρουσίασης, δυνατότητες σύγχρονης και ασύγχρονης επικοινωνίας και γενικά το διαδίκτυο ως μέσο πρακτικής γραμματισμού (μέσο όχι μόνο για ανάγνωση αλλά και για γραφή/δημιουργία και επικοινωνία), ασκώντας παράλληλα τους/τις μαθητές/τριες στην κριτική προσέγγιση και ανάγνωση του υλικού (τεχνολογικός και κριτικός γραμματισμός).
3. Τα κείμενα προσφέρονται για διαθεματική προσέγγιση με άλλα γνωστικά αντικείμενα.
4. Περισσότερα στοιχεία για τους αρχαίους Έλληνες φιλοσόφους μπορεί να αντλήσει ο/η εκπαιδευτικός από τις Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα:

   http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/history/filosofia/index.html
5. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει και να προσεγγίσει μέσω της συνοπτικής θεώρησης ενότητες που τίθενται προς αναλυτική επεξεργασία.
6. Η πρόβλεψη για εξαίρεση συγκεκριμένων ενοτήτων ή υποενοτήτων από τη διδακτέα ύλη, καθώς και η δυνατότητα προαιρετικής διδασκαλίας ορισμένων άλλων, έχει στόχο να ενισχύσει την παιδαγωγική ευελιξία του/της εκπαιδευτικού.
7. Ο διδακτικός χρόνος που ενδέχεται να περισσέψει μπορεί να αξιοποιηθεί για εμβάθυνση, επανάληψη, υποστήριξη ή άλλες παιδαγωγικά τεκμηριωμένες διδακτικές επιλογές, ανάλογα με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών και μαθητριών.
8. Στο πλαίσιο του διδακτικού σχεδιασμού οι εκπαιδευτικοί, προκειμένου να αξιοποιήσουν τις προτεινόμενες διαδικτυακές πηγές από το διδακτικό υλικό, να προβαίνουν σε επανέλεγχο της εγκυρότητάς τους, διότι ενδέχεται λόγω του δυναμικού τους χαρακτήρα ορισμένες από αυτές να είναι ανενεργές ή να οδηγούν σε διαφορετικό περιεχόμενο.
9. Πρόσθετο διδακτικό υλικό και οδηγίες για τα μαθήματα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και των Αρχαίων Ελληνικών από μετάφραση για όλες τις τάξεις του Γυμνασίου υπάρχουν στην ιστοσελίδα του ΙΕΠ: Τμήμα Β΄: Προγραμμάτων Σπουδών και Εκπαιδευτικού Υλικού - Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Η διδακτέα ύλη διαμορφώνεται ως ακολούθως:

Κεφάλαια	🕒 Ενδεικτικός Χρόνος - ώρες
Εισαγωγή: Η Φιλοσοφία και η Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας ● Όνομα και έννοια της φιλοσοφίας ● Αρχή της φιλοσοφίας ● Ορισμοί της φιλοσοφίας ● Η σημασία της φιλοσοφίας στη ζωή του ανθρώπου ● Προβλήματα και κλάδοι της φιλοσοφίας ● Διαίρεση της ιστορίας της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας ● Η σημασία και η επικαιρότητα της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας ● Τα θέματα που θα συζητήσουμε	2
Κεφάλαιο Πρώτο: Οι Προσωκρατικοί Εισαγωγή: ● Η προσωκρατική φιλοσοφία ● Οι προσωκρατικοί φιλόσοφοι ● Ποια ερωτήματα έθεσαν οι προσωκρατικοί; Ενότητα 3: Αρετές και ευδαιμονία	1
Κεφάλαιο Δεύτερο: Σοφιστές και σοφιστική κίνηση Εισαγωγή: ● Η σοφιστική κίνηση ● Οι σοφιστές ● Ποια προβλήματα τους απασχόλησαν; ● Αξιολόγηση της σοφιστικής	1
Κεφάλαιο Δεύτερο: Σοφιστές και σοφιστική κίνηση Ενότητα 4: Δικαιοσύνη, φύση – νόμος και πολιτική οργάνωση	1
Κεφάλαιο Τρίτο: Σωκράτης και Πλάτων Εισαγωγή: ● Ο Σωκράτης και η εποχή του ● Ο Σωκράτης και η φιλοσοφία ● Η σωκρατική μέθοδος και η ανάγκη του ορισμού ● Πώς γνωρίζουμε τη ζωή και τη διδασκαλία του Σωκράτη; ● Ο Πλάτων και η εποχή του ● Ο Πλάτων και η πολιτική	1
Κεφάλαιο Τρίτο: Σωκράτης και Πλάτων Ενότητα 4: Η πολιτική και οι πολιτικοί	1

Κεφάλαιο Τέταρτο: Αριστοτέλης Εισαγωγή: ● Η ζωή και η προσωπικότητα του Αριστοτέλη (συνοπτική παρουσίαση) ● Τα έργα του Αριστοτέλη ● Φιλοσοφία και μέθοδος	1
Κεφάλαιο Τέταρτο: Αριστοτέλης Ενότητα 3: Η φιλία είναι εντελώς απαραίτητη για τη ζωή Ενότητα 5: Ο άνθρωπος είναι «φύσει πολιτικόν ζώον»	2
Κεφάλαιο Πέμπτο: Η κυνική φιλοσοφία και οι φιλοσοφίες των ελληνιστικών και των ρωμαϊκών χρόνων Εισαγωγή: ● Ο ρόλος της φιλοσοφίας και του φιλοσόφου ● Οι Κυνικοί, ο Κυνισμός και η μετάβαση από την κλασική στην ελληνιστική φιλοσοφία ● Επίκουρος και Επικουρισμός ● Στωικοί και Στωικισμός ● Σκεπτικοί και Σκεπτικισμός	1
Κεφάλαιο Πέμπτο: Η κυνική φιλοσοφία και οι φιλοσοφίες των ελληνιστικών και των ρωμαϊκών χρόνων Ενότητα 3: Η ηθική των Στωικών: απάθεια και αταραξία	1
Συνολική θεώρηση	1
Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών	13

Παιδαγωγική αξιοποίηση διαδραστικών συστημάτων μάθησης

Ο/Η εκπαιδευτικός έχει στη διάθεσή του/της διαδραστικά συστήματα μάθησης, τα οποία λειτουργούν ως υποστηρικτικά εργαλεία της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Ο διαδραστικός πίνακας συνιστά ένα τεχνολογικό μέσο που έχει τη λειτουργικότητα του συμβατικού πίνακα και τις δυνατότητες ενός υπολογιστή. Επιπλέον, η επιφάνεια εργασίας είναι αλληλεπιδραστική. Επομένως, ο διαδραστικός πίνακας μπορεί να αξιοποιηθεί ως εποπτικό μέσο αλλά και ως μέσο ενίσχυσης της μαθητοκεντρικής διδασκαλίας. Στην περίπτωση που αξιοποιείται αποκλειστικά ως εποπτικό μέσο, το αποτέλεσμα είναι η ενίσχυση των δασκαλοκεντρικών μεθόδων διδασκαλίας με τους/τις μαθητές/τριες να έχουν τον ρόλο του παθητικού δέκτη της γνώσης. Ωστόσο, το ζητούμενο είναι ο μετασχηματισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας προς την κατεύθυνση της ενεργού συμμετοχής των μαθητών/τριών σε αυτήν. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού, προϋπόθεση είναι η αξιοποίηση της διαδραστικότητας, του κύριου γνωρίσματος του τεχνολογικού αυτού μέσου που το διαφοροποιεί από άλλα. Βασικές δυνατότητες του διαδραστικού πίνακα είναι οι εξής:

α) Δημιουργία και διαχείριση απεριόριστου αριθμού σελίδων: ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να δημιουργεί περιεχόμενο σε πολλές σελίδες παράλληλα ή και να μεταφέρει περιεχόμενο από τη μια σελίδα στην άλλη. Καθώς εύκολα μπορεί να μετακινηθεί σε οποιαδήποτε σελίδα επιθυμεί ή και να αλλάξει τη σειρά τους, η μαθησιακή διαδικασία καθίσταται μη γραμμική. Επιπλέον, υπάρχει η δυνατότητα αποθήκευσης του περιεχομένου των σελίδων ή και καταγραφής του μαθήματος σε μορφή βίντεο, γεγονός που επιτρέπει τον διαμοιρασμό και την επαναχρησιμοποίησή του.

β) Δημιουργία/Εισαγωγή και διαχείριση αντικειμένων: υπάρχει η δυνατότητα δημιουργίας ή εισαγωγής αντικειμένων στις σελίδες ενός μαθήματος. Ο χρήστης μπορεί εύκολα να τα μετακινήσει ή να επιλέξει αλλαγή μεγέθους, περιστροφή, αντιγραφή και επικόλληση, διαγραφή, δημιουργία υπερσυνδέσμου κ.ά.

γ) Τοποθέτηση αντικειμένων σε επίπεδα - Σκίαση οθόνης: πρόκειται για λειτουργίες που επιτρέπουν την τμηματική παρουσίαση πληροφοριών, την προοδευτική εμφάνιση πολύπλοκου περιεχομένου και την εστίαση της προσοχής των μαθητών/τριών.

δ) Χρήση ποικίλων εργαλείων: ο χρήστης έχει στη διάθεσή του σχεδιαστικά εργαλεία καθώς και εργαλεία γραφής και επισήμανσης (ποικιλία γραμμών διαφορετικού πάχους, χρώματος), ενώ υπάρχει η δυνατότητα επισήμανσης και σχολιασμού του προβαλλόμενου περιεχομένου επί της οθόνης. Σημαντική λειτουργία του διαδραστικού πίνακα είναι η αναγνώριση ελεύθερης γραφής ή ελεύθερου σχεδίου και η δυνατότητα μετατροπής σε κείμενο ή σχήμα αντίστοιχα. Επιπλέον, ο χρήστης μπορεί εύκολα να μεταφέρει ό,τι προβάλλεται επί του πίνακα (περιεχόμενο ιστοσελίδων, αρχείων pdf κ.ά.) στις σελίδες του μαθήματός του με τα εργαλεία καταγραφής οθόνης.

ε) Αξιοποίηση πολυμεσικού περιεχομένου (ήχος, βίντεο, κινούμενη εικόνα).

Η παιδαγωγική αξιοποίηση των παραπάνω λειτουργιών του διαδραστικού πίνακα κατά την εκπαιδευτική διαδικασία υποστηρίζει το έργο των εκπαιδευτικών προς την κατεύθυνση επίτευξης των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων. Για τον λόγο αυτό, οι εκπαιδευτικοί ενθαρρύνονται να αξιοποιούν τις δυνατότητες που παρέχουν τα διαδραστικά συστήματα μάθησης.

Ειδικότερα, κατά τη διδασκαλία των αρχαίων ελληνικών κειμένων:

Συστήνεται η χρήση εργαλείων γραφής και επισήμανσης, προκειμένου να δίνεται έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία των κειμένων κατά τη μελέτη τους. Επιπλέον, κατά τη διδασκαλία στοιχείων γραμματικής καλό είναι να χρησιμοποιούνται τα παραπάνω εργαλεία για την επισήμανση των ιδιαίτερων μορφολογικών χαρακτηριστικών. Η διδασκαλία συντακτικών φαινομένων υποβοηθείται από δυνατότητες που παρέχει ο διαδραστικός πίνακας, όπως π.χ. εύκολη μετακίνηση ή αντικατάσταση λέξεων ή φράσεων. Ακόμα, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να δημιουργεί ή να διαχειρίζεται έτοιμα αντικείμενα, γεγονός που διευκολύνει τις πολλαπλές αναπαραστάσεις του περιεχομένου του θέματος που μελετάται κάθε φορά, ώστε αυτό να προσαρμόζεται στα διαφορετικά προφίλ νοημοσύνης των μαθητών/τριών και να διευκολύνεται η κατανόησή του. Η οπτικοποίηση της νέας πληροφορίας προσελκύει το ενδιαφέρον των μαθητών/τριών και βοηθά στην κατανόηση και εμπέδωση της γνώσης. Ωστόσο, η χρήση του διαδραστικού πίνακα δεν θα πρέπει να περιορίζεται στα παραπάνω, καθώς στην περίπτωση αυτή οι μαθητές/τριες έχουν τον ρόλο του παθητικού δέκτη της γνώσης. Ο/Η εκπαιδευτικός θα πρέπει να επιδιώκει τη δημιουργική εμπλοκή των μαθητών/τριών στην παραγωγή της σχολικής γνώσης. Η παιδαγωγική αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχει ο διαδραστικός πίνακας τον καθιστά ένα εργαλείο μάθησης με τους/τις μαθητές/τριες σε ρόλο δημιουργικό.

Για παράδειγμα, κατά τη διαδικασία της μετάφρασης συστήνεται η χρήση ηλεκτρονικών λεξικών της αρχαίας και της νέας ελληνικής (https://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/tools/liddel-scott/index.html, https://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/, https://christikolexiko.academyofathens.gr/index.php/anazitisi), ώστε οι μαθητές/τριες να διαπιστώνουν τον ενιαίο χαρακτήρα της ελληνικής γλώσσας, η διερεύνηση σε συμφραστικούς πίνακες της χρήσης των λέξεων σε διαφορετικά γλωσσικά περιβάλλοντα (https://www.greeklanguage.gr/greekLang/ancient_greek/tools/corpora/concordance/index.html) και η διατύπωση της μεταφραστικής εκδοχής του κειμένου, ως αποτέλεσμα ομαδικής ερευνητικής εργασίας των μαθητών/τριών. Ακόμα, συστήνεται η προβολή πολλαπλών δόκιμων μεταφράσεων παράλληλα με το αρχαίο κείμενο και τη μεταφραστική εκδοχή των μαθητών/τριών, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα σύγκρισης, κριτικής θεώρησης των διαφορετικών μεταφραστικών εκδοχών (χρήσιμα είναι στη διαδικασία αυτή τα εργαλεία γραφής, επισήμανσης και σχολιασμού). Με τον τρόπο αυτό οι μαθητές/τριες ανακαλύπτουν τη σύνδεση μετάφρασης και ερμηνείας.

Επιπλέον, παράλληλα με τη μεταφραστική δοκιμή των μαθητών/-τριών μπορεί να επιχειρείται η συνεργατική κατασκευή ενός νοητικού χάρτη του κειμένου με τη χρήση κατάλληλου εργαλείου (π.χ. mindmap της εφαρμογής e-me draw), ο οποίος να αποτυπώνει τη δομή του κειμένου και επιμέρους πληροφορίες. Στην περίπτωση αυτή η εννοιολογική χαρτογράφηση με τη βοήθεια του διαδραστικού πίνακα αξιοποιείται ως γνωστικό εργαλείο συνεργατικής οικοδόμησης της γνώσης.

Ειδικότερα, κατά την προσέγγιση αρχαίων ιστορικών κειμένων οι μαθητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να

δημιουργούν από κοινού διαδραστικές χρονογραμμές και διαδραστικούς χάρτες με τη βοήθεια κατάλληλων ψηφιακών εργαλείων (βλ. για παράδειγμα τα ψηφιακά εργαλεία h5p *timeline* και *image hotspots* αντίστοιχα, διαθέσιμα στην ενότητα «e-me content» της ψηφιακής εκπαιδευτικής πλατφόρμας e-me: www.e-me.edu.gr). Συστήνεται, επίσης, η διδακτική αξιοποίηση εικονικών περιηγήσεων σε αρχαιολογικά μουσεία και χώρους κατά τη μελέτη των αρχαίων κειμένων, ώστε να διευκολύνεται η κατανόησή τους και κατ' επέκταση η γνωριμία με τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό (https://www.namuseum.gr/psifiaki-eikoniki-periigisi-gia-empodizomena-kinitika-atoma-i-atoma-me-provlimata-akois-sto-plaisio-toy-ethnikoy-schedioy-drasis-gia-amea/, https://www.acropolisvirtualtour.gr/el.html).

Κατά τη διαδικασία αυτή οι μαθητές/τριες θα πρέπει να ενθαρρύνονται, ώστε να ανακαλύπτουν και να συνοικοδομούν τη γνώση, ενώ συγχρόνως να εκφράζονται δημιουργικά. Μέσω του διαδραστικού πίνακα η πληροφορία είναι άμεσα διαθέσιμη σε όλη την τάξη, η οποία χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα εργαλεία (π.χ. ψηφιακά εργαλεία h5p, εργαλεία επαυξημένης πραγματικότητας, όπως π.χ. https://artutor.ihu.gr/index_el/) και τις κατάλληλες πηγές (π.χ. https://www.searchculture.gr/aggregator/, http://collections.culture.gr/ https://nam.culture.gr/), με τη σωστή οργάνωση και την υποστήριξη του/της εκπαιδευτικού μπορεί να λειτουργήσει ως ερευνητική ομάδα με στόχο όχι μόνο την ανακάλυψη της γνώσης, αλλά και τη δημιουργία πρωτότυπου ψηφιακού υλικού (π.χ. δημιουργία ψηφιακού μουσείου, εικονικής περιήγησης, podcast κ.ά.). Το υλικό αυτό υπάρχει η δυνατότητα να τεθεί στη διάθεση της ευρύτερης μαθητικής κοινότητας (π.χ. μέσω κυψελών στην ψηφιακή εκπαιδευτική πλατφόρμα e-me: www.e-me.edu.gr), να τροποποιηθεί και να εμπλουτιστεί. Με τον τρόπο αυτό η εργασία των μαθητών/τριών ξεφεύγει από τα στενά όρια της τάξης και αποκτά νόημα για το σύνολο της μαθητικής κοινότητας, η οποία μαθαίνει να λειτουργεί ως ένα εργαστήρι μάθησης και συμπαραγωγής της γνώσης.